

Budapest Főváros XV. kerületi Önkormányzat

POLGÁRMESTER

1153 Bp., Bocskai u. 1-3. • 1601 Bp. Pf. 46. • Tel.: 305-3136 • Fax.: 307-7360 • polgarmester@bpxv.hu • www.bpxv.hu

Ikt.szám:55-1211...../2014.
Ktsz.:.....55-7...../2014.

Hiv. sz.: 5/1423-3/2014
(Intézményfelügyeleti és Humán Főoszt.)

Ülés ideje: 2014. május 28.

ELŐTERJESZTÉS

Budapest XV. kerület Szociális térképének felülvizsgálatáról

Tisztelt Képviselő-testület!

A Képviselő-testület 2013. május 22-i ülésén - a költségvetési rendelet elfogadásakor - képviselői javaslatra úgy döntött, hogy elkészítteti kerületünk 2009-ben készült szociális térképének felülvizsgálatát, melyre 1.575.000,-Ft összegű forrást biztosított (Fk. szám: 564-14, szakfeladat: 8414031, 1. melléklet).

A térkép elkészíttetésére kiírt ajánlattételi felkérésre négy ajánlat érkezett. Ezek közül a legkedvezőbb ajánlatot a HST.Hu Kutató és Tanácsadó Kft. adta. A nyertes pályázóval kötött szerződés (2. melléklet) szerint a kerületi szociális térkép elkészítése 970.000,-Ft+ÁFA összegbe kerül. A HST.Hu Kutató és Tanácsadó Kft. a felülvizsgálatot (3. melléklet) elkészítette, a vállalkozói díj átutalására a Képviselő-testületi elfogadás után kerül sor.

A felülvizsgálat elkészítésének célja a kerület népességének szociális mutatók szerinti elemzése – különös tekintettel a demográfiai helyzetre, szociális gondok feltérképezésére –, az esetleges társadalmi problémák feltárása, kiemelten az idős és a roma népesség szociális helyzetének bemutatása, továbbá a díjhátralékok mértékének, keletkezésük okainak bemutatása volt.

A szociális térkép felülvizsgálata kvalitatív (kérdőív, interjú) és kvantitatív (számszerű) kutatási módszerek használatával készült. A felülvizsgálat során minden esetben a legfrissebb rendelkezésre álló adat került felhasználásra.

A helyi szociálpolitikai stratégia kialakításának előfeltétele, hogy pontos ismeretekkel rendelkezünk a helyben jellemző szociális problémákról és szükségletekről. A felülvizsgálatban összehasonlítható adatok állnak rendelkezésre, melyek előrejelzést adhatnak a fenntartónak, a szociális szakmának a jövőbeni feladatok megtervezésekor, továbbá arról, hogy a népességben belül melyek azok a társadalmi csoportok, amelyek nagyobb odafigyelést kívánnak, másrészt rávilágítanak az idős korosztály helyzetére.

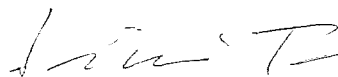
Tekintettel arra, hogy a most elkészített szociális térkép felülvizsgálata egy pillanatfelvétel kerületünk jelenlegi szociális helyzetéről, problémáiról, elvárásairól, a vizsgálatot szükséges lenne három-négyévente elkészíteni ahhoz, hogy folyamatában is értékelhető legyen.

Polgármester fogadónapja: minden hónap első csütörtök 13.30 – 17.00.

Kérem a tisztelt Képviselő-testületet, hogy vitassa meg az előterjesztésben foglaltakat és fogadja el a határozati javaslatokat.

Budapest, 2014. május 8.

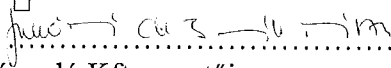
László Tamás
polgármester

Melléklet: 1. költségvetés melléklete,
2. szerződés,
3. Szociális térkép felülvizsgálat.

Témafelelős: Intézményfelügyeleti és Humán Főosztály.....

Egyeztetésre megküldve: Közgazdasági Főosztály
Vizér Klára.....

Bizottságok: PJB SZCSTB KKESB TVÉKB

Jegyzői láttamozás: 2014. május hó ... nap Aláírás:

Meghívandók: Csókay Ákos a HST.Hu Kutató és Tanácsadó Kft. vezetője

Az előterjesztést kapják: -

Határozati javaslat

A Képviselő - testület úgy dönt, hogy

(1) elfogadja a HST.Hu Kutató és Tanácsadó Kft. által készített Budapest XV. kerület 2014. évi Szociális térkép felülvizsgálatát.

Határidő: 2014. május 28.

Felelős: polgármester

(2) felkéri a polgármestert, hogy gondoskodjon Bp. XV. kerület 2014. évi Szociális térkép felülvizsgálatának megjelentetéséről az Önkormányzat honlapján.

Határidő: 2014. június 15.

Felelős: polgármester

A döntés alapjául szolgáló jogszabályhelyek:

- Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 41. § (3) bekezdése.

A határozat elfogadásához egyszerű szavazattöbbség szükséges!

Fk. szám	Megnevezés		Szervezeti egység	Szakfeladat	Feladat megbon tása	2013.évi ktv II. sz. mód.	Változás +, -	2013.évi ktv III. sz. mód.
511-1161**	Közfoglalkoztatás alapilletménye		IHF-131	8904421	K	5 377	-1 468	3 909
522-191***	Áll-ba nem tart.egyéb jutt. - Babakelengye		IHF-131	8414031	Ö	1 650	0	1 650
522-191***	Áll-ba nem tart.egyéb jutt. - Semmelweis nap ajándék		IHF-131	8411921	Ö	80	0	80
531-151***	Szociális hozzájárulási adó (27%)		IHF-131	8904421	K	888	-395	493
533-11****	Egészségügyi hozzájárulás		IHF-131	8411921	Ö	26	116	142
533-11****	Egészségügyi hozzájárulás		IHF-131	8414031	Ö	530	0	530
534-1****	Táppénz-hozzájárulás		IHF-131	8904421	K	127	-20	107
552-196***	Szakértői díj		IHF-131	8821161	Ö	1 000	0	1 000
552-198***	Egyéb rendezvények		IHF-131	8411921	Ö	0	120	120
553-16****	Vás.közszolg. - Gyerm. Átmeneti szállása(Aranyhíd)		IHF-131	8790181	K	15 114	0	15 114
553-16****	"Aranyhíd" Gyermek Átmeneti Otthona Újpest Önkormányzat	PM	IHF-131	8790181	K	1 100	0	1 100
553-18****	Pszichiátriai betegek nappali ellátása		IHF-131	8899111	K	2 160	0	2 160
553-18****	Szenvedélybetegek nappali ellátása		IHF-131	8899121	K	2 160	0	2 160
553-18****	Félúton Alapítvány Pszichiátriai betegek nappali ellátása	PM	IHF-131	8899111	K	126	0	126
553-18****	Félúton Alapítvány Szenvedélybetegek betegek nappali ellátása	PM	IHF-131	8899121	K	144	0	144
553-18****	Pszichiátriai betegek átmeneti ellátása		IHF-131	8720071	Ö	2 160	0	2 160
553-18****	Szenvedélybetegek átmeneti ellátása		IHF-131	8720081	Ö	2 160	0	2 160
553-18****	Közösségi ellátások		IHF-131	8899261	Ö	4 800	0	4 800
553-18****	Félúton Alapítvány Pszichiátriai betegek átmeneti ellátása	PM	IHF-131	8720071	Ö	72	0	72
553-18****	Félúton Alapítvány Szenvedélybetegek betegek átmeneti ellátása	PM	IHF-131	8720081	Ö	72	0	72
553-18****	Humán Sztráda Kft. Közösségi ellátások	PM	IHF-131	8899261	Ö	400	0	400
556-15****	Egyéb postai szolgáltatás (pénzfeladás költsége)		IHF-131	8821221	K	1 400	0	1 400
556-15****	Egyéb postai szolgáltatás (pénzfeladás költsége)		IHF-131	8821241	K	1 400	398	1 798
556-15****	Egyéb postai szolgáltatás (pénzfeladás költsége)	PM	IHF-131	8821241	K	357	0	357
556-15****	Egyéb postai szolgáltatás (pénzfeladás költsége)		IHF-131	8821161	Ö	1 200	0	1 200
561-11****	Vásárolt termékek és szolgáltatások ÁFÁ-ja	PM	IHF-131	8821241	K	8	0	8
561-11****	Vásárolt termékek és szolgáltatások ÁFÁ-ja	PM	IHF-131	8414031	K	1	0	1
561-11****	Vásárolt termékek és szolgáltatások ÁFÁ-ja		IHF-131	8414031	Ö	425	638	1 063
561-11****	Vásárolt termékek és szolgáltatások ÁFÁ-ja		IHF-131	8414031	Ö	638	-638	0
561-11****	Vásárolt termékek és szolgáltatások ÁFÁ-ja		IHF-131	8411921	Ö	142	109	251
561-11****	Vásárolt termékek és szolgáltatások ÁFÁ-ja		IHF-131	8821211	Ö	4	2	6
561-11****	Vásárolt termékek és szolgáltatások ÁFÁ-ja		IHF-131	8821241	Ö	0	107	107
561-11****	Vásárolt termékek és szolgáltatások ÁFÁ-ja		IHF-131	8821291	K	1 881	-70	1 811
561-11****	Vásárolt termékek és szolgáltatások ÁFÁ-ja		IHF-131	8822031	K	0	867	867
561-11****	Vásárolt termékek és szolgáltatások ÁFÁ-ja		IHF-131	8411921	Ö	0	284	284
562-131***	Reprezentációs költségek		IHF-131	8821291	K	6 965	-357	6 608
563-1917**	Szociális nyári étkeztetési tám.		IHF-131	8411921	Ö	1 510	-698	812
563-199***	Egyéb dologi kiadások (rendezvények)		IHF-131	8414031	Ö	3 506	0	3 506
563-199***	Újszülöttek részére ajándék (Babakelengye)		IHF-131	8790331	K	15 000	0	15 000
563-199***	Szoc.Rehab.Alapítvány dologi		IHF-131	8821211	Ö	15	6	21
563-199***	Egyéb dologi kiadások (Tüzelőutalványok előállítás ktg-e)		IHF-131	8822031	K	0	47	47
563-1991**	Elengedett szoc.köv.visszafizetés	PM	IHF-131	8414031	K	4	0	4
564-14****	Tolmács - Számlázott szellemi tev.		IHF-131	8414031	Ö	1 575	0	1 575
564-14****	Szociális térkép		IHF-131	8414031	Ö	2 362	0	2 362
564-14****	Demokrácia mintaprogram		IHF-131	8414031	Ö	314	0	314
572-111***	Munkáltató által fizetett SZJA (babakelengye)		IHF-131	8411921	Ö	15	69	84
572-111***	Munkáltató által fizetett SZJA (reprezentáció után)		IHF-131	8899421	K	500	0	500
572-195***	Ingatlan nyilvántart. eljárás igazgatási szolgáltatási díj		IHF-131	8790176	K	1 000	0	1 000
373-15****	Helyettes szülői feladat ellátása (más. Önk.)		IHF-131	6399905	Ö	29 100	0	29 100
381-1331**	Palota-15 Nonprofit Kft. de minimis támogatása		IHF-131	8899695	Ö	5 000	0	5 000
381-14****	Háztartásoknak - Szociális kölcsön alap		IHF-131	8414035	Ö	350	0	350
382-141***	Start Plusz babakötvény		IHF-131	8899425	Ö	2 000	0	2 000
382-142***	Lakásépítésre, vásárlásra tám. (Ifjú házások tám.)		IHF-131	8899421	Ö	2 000	0	2 000
194-2421**	Lakásépítésre, vásárlásra támogatás (Helyi tám.)							
581-122***	Helyi megállapítású pénzben nyújtott rendkívüli gyermekvédelmi támogatás		IHF-131	8821241	K	50 000	0	50 000
581-123***	Óvodáztatási támogatás		IHF-131	8821191	K	0	0	0
587-122***	Helyi ápolási díj - Szocvt.43/B.§ alapján		IHF-131	8821161	Ö	70 800	0	70 800
588-322***	Átmeneti pénzbeli segély - Szocvt.45.§		IHF-131	8821221	K	47 000	0	47 000
588-322***	Átmeneti pénzbeli segély - Szocvt.45.§	PM	IHF-131	8821221	K	30	0	30
588-323***	Temetési pénzbeli segély - Szocvt. 46. §		IHF-131	8821231	K	13 000	0	13 000
588-334***	Köztemetés	PM	IHF-131	8822031	K	5 000	603	5 603
588-334***	Köztemetés		IHF-131	8822031	K	48	0	48
588-3391**	Önk.által saját hatáskörben adott pénzbeli ellátás - Étkezés térítési díj csökkentés	PM	IHF-131	8821291	K	4 725	0	4 725
588-339***	Önk.által saját hatáskörben adott pénzbeli ellátás - Egyéb természetbeni juttatás		IHF-131	8821291	K	8 700	-5 428	3 272
589-129***	Lakhatással kapcsolatos pénzbeli ellátás		IHF-131	8821141	Ö	5 000	0	5 000
589-139***	Egyéb önkormányzati lakhatással kapcs.természetbeni ellátások - Tüzelőutalvány		IHF-131	8821211	Ö	6 881	-8	6 873

Szerződés száma: 899/2013. Ügyiratszám: 98609-10/2013 Témafelelős: Intézményfelügyeleti és Humán Főosztály
Budapest Főváros XV. Kerület Rákospalota, Pestújhely, Újpalota Önkormányzata

SZERZŐDÉS

amely létrejött egyrészről a

Budapest Főváros XV. kerületi Önkormányzat
(1153 Budapest, Bocskai utca 1-3.)
adószáma: 15735784-2-42
törzsszám: 735782
számlaszáma: OTP Bank Nyrt. 11784009-15515005
képviseli: László Tamás polgármester,

mint megrendelő – a továbbiakban: Megrendelő –

másrészről a

HST.hu Kutató és Tanácsadó Kft.
székhely: 2040 Budaörs, Ibolya u. 29.
cégjegyzékszám: CG 13-09-093846
adószám: 12991765-2-13
számlavezető bank: UniCredit Bank zRt.
bankszámlaszám: 10918001-00000085-84580008
képviselő: Csókay Ákos, ügyvezető igazgató

mint vállalkozó – a továbbiakban: Vállalkozó –,

a továbbiakban együttesen Felek között, alulírott helyen és időben az alábbiak szerint.

1./ Megrendelő megrendeli, Vállalkozó pedig elvállalja **Budapest Főváros XV. kerülete** (a továbbiakban: kerület) **szociális térképének elkészítését** jelen szerződés elválaszthatatlan mellékletét képző Vállalkozói „Ajánlat” alapján.

2./ Felek a **szociális térkép célját** különösen az alábbiakban határozzák meg:

- a kerület társadalmáról az általános ismeretknél mélyebb, relevánsabb kép nyújtása;
- megmutatni a helyi társadalom rétegződését, térbeli elhelyezkedését, az azt jellemző társadalmi viszonyok rendszerét;
- a kerület népességének szociális mutatók szerinti elemzése – különös tekintettel a demográfiai helyzetre, a szociális gondok feltérképezésére –, az esetleges társadalmi problémák feltárása, kiemelten az idős és a roma népesség szociális helyzetének bemutatása, továbbá a kerületre jellemző díjhátralékok mértékének, keletkezésük okainak bemutatása;
- adjon képet a kerület gazdasági-társadalmi fejlődésében döntő szerepet játszó humánerőforrás erősségeiről és gyengeségeiről;
- elvégezze a feltárt társadalmi problémák és a helyi szociális ellátórendszer illeszkedésének vizsgálatát, és ennek ismeretében megítélje a támogatási- illetve az intézményrendszer hatékonyságát, hatásosságát.

2./ Megrendelő kijelenti, hogy a szociális térképet a helyi társadalmi problémák megoldásának elősegítésére kívánja felhasználni.

3./ Vállalkozó tudomásul veszi, hogy a szociális térkép ki kell, hogy térjen jelen szerződés 2. pontjában foglalt célok megvalósítására.

4./ Vállalkozó a szociális térképet 2014. március 1. napjáig köteles elkészíteni és átadni a Megrendelőnek.

5./ Felek megállapodnak, hogy a szociális térkép elkészítésének **vállalkozói díja 970.000,- Ft+Áfa.**

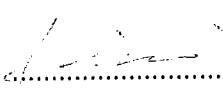
6./ Vállalkozó vállalja, hogy a vállalkozói díjról a teljesítést követő 15 napon belül számlát állít ki, és azt megküldi a Megrendelőnek, melyet Megrendelő 30 napon belül átutalással egyenlített ki.

7./ Felek törekszenek a vitás kérdések tárgyalásos úton történő rendezésére. A tárgyalások eredménytelensége esetén keletkező jogviták eldöntésére a bíróság hatáskörét és illetékességét az általános szabályok szerint állapítják meg.

8./ Jelen szerződésben nem szabályozott kérdésekben a Polgári Törvénykönyv és a Felekre vonatkozó szakmai szabályok az irányadóak.

Jelen szerződés 4 egymással mindenben megegyező eredeti példányban készült, melyet a Felek elolvasás és értelmezés után, mint akaratuknak mindenben megfelelőt, jóváhagyólag aláírták.

Budapest, 2013. december 19.

Bp. Főv. XV. ker. Önkormányzat
képv.: László Tamás polgármester
Megrendelő

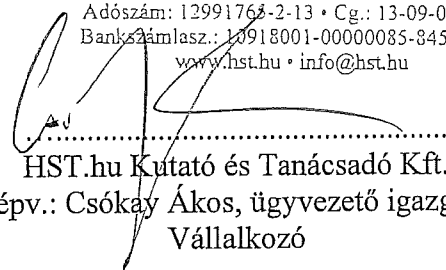
<< HST.hu Kutató és Tanácsadó Kft.

2040 Budaörs, Ibolya u. 29.

Adószám: 12991762-2-13 • Cg.: 13-09-093846

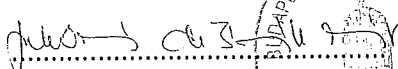
Bankszámlasz.: 10918001-00000085-84580008

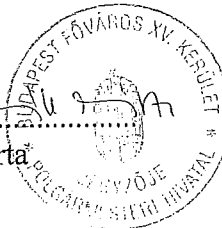
www.hst.hu • info@hst.hu

HST.hu Kutató és Tanácsadó Kft.
képv.: Csókay Ákos, ügyvezető igazgató
Vállalkozó

Ellenjegyzem

Budapest, 2013. december 19.

Juhászné dr. Baráth Márta
jegyző

Pénzügyileg ellenjegyzem

Budapest, 2013. december 19.

Aradi Gizella
Közgazdasági Főosztály
főosztályvezető

Kapják: 1./ HST.hu Kutató és Tanácsadó Kft.
2./ Közgazdasági Főosztály
3./ Intézményfelügyeleti és Humán Főosztály, Szociális és Egészségügyi Osztály
4./ Nyilvántartás /JOSZE/

Melléklet a 899/2013. számú szerződéshez

Vállalkozói Ajánlat (3 oldal)

f

f

G

Budapest Főváros XV. Kerület Önkormányzata
Polgármesteri Hivatal
Intézménykezelési és Human Főosztály

ESTERHÁZY
ES BNYASZÁGI KFT.
KAPASZTÓ
TARCSA

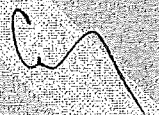
1125 Budapest,
Bocskai utca

Reiszné Nászadi Magdolna
főosztályvezető és közvetlen felelős

Szociális térkép készítése Budapest XV. kerületére vonatkozóan

Ajánlat

2013. december 9.

A szociális térkép célja

A 2009-ben készített részletes szociális térkép adatainak frissítése mellett legfontosabb feladatként a meglévő stratégiák összefésülését, illetve az egymásnak történő kölcsönös megfeleltethetőséget gondoljuk. A jelenleg aktualizálás alatt lévő SZTK, illetve a nemrég elfogadott Esélyegyenlőségi Program stratégiai területeire és a rövidtávra azonosított beavatkozási területekre koncentrálni szeretnénk újra és rövidítenénk le erőteljesebben a korábbi struktúrát, annak érdekében, hogy a vezetői döntéshozatalt valóban támogatni képes szakmai háttéranyag születhessen.

A szociális térkép fókuszja

A szociális terület stratégiáit áttekintve megállapítható, hogy bizonyos kulcsterületek (pl. idősügy, roma kérdés, díjhátralékok keletkezése) kiemelése a 2014. évi felülvizsgálatkor elkerülhetlenné vált. Ennek érdekében a korábban meglévő díjhátralékok alakulását újra megvizsgáljuk a szolgáltatóktól történő adatbekérés mellett más közelítő mutatók bevonásával is, különös tekintettel a rezsicsökkentés hatásainak mérésére.

Elsődleges adatfelvételt javasolunk az idősellátás és a romakérdés megítélésének mérésére mind ellátotti, mind pedig intézményi-ellátói oldalról. Ennek legköltséghatékonyabb formája, hogy a 2 fő eltérő településrész (Rákospalota és Újpalota) lakosaiból heterogénebb csoportokat állítanánk össze (1-1 csoportot) és körükben térképeznénk fel az általános és ehhez képest a helyi szociális problémák térképét. A roma és idősügyben így összesen 4 fókuszcsoportos adatfelvétel készülne, mely naprakésszé tenné és kontextualizálhatná a népességet leíró és a szociális helyzetre vonatkozó statisztikai adatok frissítését.

A kutatás módszertana

Elsődleges adatfelvételi módszertan keretében 4 db fókuszcsoportos beszélgetés készül, csoportonként 6-8 résztvevővel, továbbá 2 interjú az intézményfelügyeleti osztály illetékeseivel. Másodlagos kutatási módszer lenne a leíró statisztikai adatok másodelemzése, frissítése, begyűjtése a legújabb KSH és TEIR állományokból illetve a meglévő stratégiai anyagokból.

Az eredmények bemutatása

Az eredmények összefoglalását egy a 2009-nél sokkal tömörebb és áttekinthetőbb formában igyekszünk tálni, kiemelten figyelembe véve az Esélyegyenlőségi Program intézkedési tervének kulcspontjait, továbbá a geoinformatikai alkalmazások fokozottabb használatával látványosabb térképek összeállítására törekszünk.

Az anyag elsődleges célja, hogy ne egy többszázoldalas áttekinthetetlen adathalmaz legyen, hanem a legfontosabb adatokat dinamikus szemléletben feldolgozó, a konfliktusos területeket a többi stratégiával összhangba kidomborító, a későbbi szakmai vezetői döntéseket megalapozó, a döntéshozatalt támogató, stratégiai szemléletű háttérdokumentum.

A projekt tervezett költség- és időigénye

A szociális térkép készítése 3 külön szakaszból áll: 1) a háttér adatok összegyűjtése, rendszerezése, a stratégiai szempontok kiválasztása, 2) az elsődleges adatfelvételek (fókusz csoportok és interjúk) elvégzése, 3) tanulmány összeállítása.

	Feladat	Időigény (munkanap)	Költségigény (eFt + Áfa)
1. fázis	Adatgyűjtés, adatintegráció, stratégiai szempontok kiválasztása	13	230
2. fázis	Elsődleges adatfelvétel	11	350
3. fázis	Szociális térkép összeállítása	19	390
Mindösszesen		43 nap	970.000 Ft

Az ajánlati ár 970.000 Ft + Áfa tartalmazza Vállalkozó valamennyi a projekttel kapcsolatban felmerülő költségét és a benyújtástól számított 30 napig érvényes. Az ajánlati kiírásban szereplő 2014. március 1-i teljesítési határidő részünkről tartható.

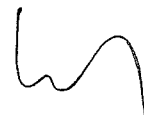
Cégünk referenciái

Cégünk évtizedes tapasztalattal a háta mögött (<http://www.hst.hu/partnerek.html>) és a területen dolgozó szakértői szakértőkkel kiegészülve több ízben is készített települési önkormányzatok részére szociális szakmai háttéranyagokat és stratégiákat így többek között Szociális Térképet, Szolgáltatástervezési Konceptiót és Esélyegyenlőségi Programokat. Budaörs számára elsőként 2004-ben készítettük el a Szociális Térképet, melyet 2009-ben, 2011-ben és 2013-ban vizsgáltunk felül. 2007-2008 között készítettünk Szociális Térképet Herceghalom, Pusztazámor, Sósút, Törökbálint és Tárnok települések részére. 2011. évben vizsgáltuk felül a Budaörsi kistérség településeinek Szolgáltatás Tervezési Konceptióját, illetve készítettünk részükre önálló és települési Esélyegyenlőségi Programot.

Budaörs, 2013. december 6.

Csókay Ákos
ügyvezető igazgató

f

pló/Dosszié: V00 12 Önkormányzat szállítói kötváll
erz partner: 009181 HST.hu Kutató és Tanácsadó Kf.
.partner: 009181 HST.hu Kutató és Tanácsadó Kf.

Szállító

erződésazon: **R130867** 899-13 Szociális térkép készit

szereződés státusza:

ír.elhatárolás: SA - Akt. gazd-évben Ei-fogl

Módosítás:

erződés kelt: 2013.12.21 Határidő: 2014.03.01

Feladat-kezdése: 2013.12.21

Előirányzatot foglal: Igen

us: Kézi (Egyedi)

Rövid lejáratú

Téma: SZ Szerződés

apösszeg: 970 000

Esemény: VSZ VSP VKötváll.szállítói szerződés

aösszeg: 261 900

uttó összeg: 1 231 900

írás: 899-13 Szociális térkép készítése

telazon: 1 899-13 Szociális térkép készítése

Szerz partner: 009181

tel kelt: 2013.12.21 Határidő: 2014.03.01

Fiztelj.esed: 2014.03.01

Előir.fogl.év/hó: 2013 / 12

apösszeg: 970 000

aösszeg: 261 900 Áfa%: 27 27 %

Alap jogcím: 56414 KTolmács, fordítás E

uttó összeg: 1 231 900

Áfa jogcím: 56111 KVásárolt term.és szolg. ÁFA E

Szemely: Ö Önként Vállalt Feladat

Szakfeladat: 8414031 Város, községg. m.n.s. szolg.

Forrás: 1 Költségvetési egyéb

Szerv. 131 Szociális és Eü. Osztály

Vegyes: 99 Egyéb

2014

Budapest XV. kerület Szociális térkép felülvizsgálata

Készítette:

HST.Hu Kutató és Tanácsadó Kft.

www.hst.hu

2014. április

Tartalomjegyzék

Tartalomjegyzék	1
Vezetői összefoglaló	3
Módszertani összefoglaló	9
Szociodemográfiai adatok	10
Lakosság demográfiai adatai	10
Gazdasági aktivitás, munkanélküliség	13
Lakáshelyzet.....	15
Szociális és gyermekjóléti ellátások	17
Aktív korúak ellátása – foglalkoztatást helyettesítő támogatás	18
Aktív korúak ellátása – rendszeres szociális segély	20
Lakásfenntartási támogatások	21
Lakáscélú helyi támogatás.....	22
Adósságcsökkentési támogatás	23
Ápolási díj	24
Palota önkormányzati segély	25
Közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma	29
Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény.....	30
Szociális és gyermekjóléti szolgáltatások.....	31
Szociális alapszolgáltatások	31
Szociális étkeztetés	31
Házi segítségnyújtás.....	31
Jelzőrendszeres házi segítségnyújtás	32
Családsegítés	32
Idősek nappali ellátása	33

Fogyatékosok nappali ellátása.....	34
Szakosított ellátások.....	34
Tartós bentlakásos és átmeneti elhelyezést nyújtó intézmények.....	34
Időskorúak gondozóháza.....	35
Gyermekjóléti alapellátások.....	35
Bölcsődei ellátás.....	37
Családi napközi, házi gyermekfelügyelet.....	38
Gyermekek átmeneti gondozása.....	38
Lakosság egészségügyi állapota és ellátása.....	39
Közbiztonság helyzete.....	41
Általános összefoglaló.....	41
Betöréses lopások.....	42
Személygépkocsikkal kapcsolatos bűncselekmények.....	42
Rablások.....	42
Kiemelt célcsoportok.....	45
Idősek helyzete.....	45
Romák helyzete.....	57
Dijhátralékosok helyzete.....	65
Innovatív megoldások.....	66
A Spirálház.....	66
Szociális lakásprogram.....	68
Források.....	70

Vezetői összefoglaló

Szocio- demográfiai adatok	<p>Egyértelműen megállapítható, hogy a kerület főbb demográfiai adataiban, mutatóiban a 2009-es szociális térkép által rögzített állapothoz képest nincs lényeges változás. Az állandó népesség száma az elmúlt 10 évben folyamatosan csökkenő tendenciát mutat, amelyen belül a fiatalok száma csökken, az időseké pedig nő. Így a kerület lassú elöregedése 2009-et követően is tovább folytatódott, ami részben a születésszám csökkenésének, részben a kerületből való elvándorlásnak tudható be. Fontos információ, hogy egyedül a 60 éven felüli korosztály száma és aránya nőtt, ami meghatározó szempont lehet a szociális ellátó rendszer tervezésében, fejlesztésében.</p> <p>Pozitív változást jelezhet ugyanakkor a születések számának változása, mivel 2010-ben megszakadni látszik az addigi csökkenő folyamat, és a következő 2 évben lassú emelkedés kezdődött.</p> <p>A kerület lakosainak gazdasági aktivitása, a nyilvántartott álláskeresők száma 2009 óta nem mutatott jelentős változást, az aktív korú állandó népesség 5 százaléka nyilvántartott álláskereső. A 2009-ben bekövetkezett közel 1000 fős növekedés a 2300-2500 közötti szinten stabilizálódott és még nem megítélhető, hogy a 2010-11-es 10 százaléknyi csökkenés középtávon tartható-e vagy akár további csökkenés is követheti.</p> <p>Ugyancsak stabil képet mutat az álláskeresők végzettség szerinti megoszlása: legnehezebb helyzetben évek óta a középfokú végzettséggel rendelkezők valamint a fizikai foglalkozásúak vannak, ők jelentik az álláskeresők legnagyobb csoportját.</p> <p>A kerület lakásstruktúrája ugyancsak nem változott érdemben a 2009-es szociális térkép elkészülte óta. A kerületi lakásállomány 2010-ig tartó gyarapodása megállta és a KSH adatai szerint 37200 körüli szinten mozog, ami 1000-es nagyságrendű csökkenést jelent. A gazdasági fellendülés egyik fontos jelzőszáma a lakásépítések számának alakulása. A 2008 óta tartó folyamatos visszaesést követően, aminek mélypontja a 2011-es 35 épített lakás volt, 2012-ben ennek háromszorosára emelkedett a lakásépítések száma.</p> <p>Fontos ugyanakkor megemlíteni, hogy a lakosság elöregedése miatt magas az</p>
---	---

	egyszemélyes háztartások száma, ahol az egyedülálló, többnyire idős lakó nehezen tudja a lakásfenntartás költségeit finanszírozni, a szükséges karbantartásokat elvégezni.
--	--

Szociális és gyermekjóléti ellátások	<p>A 2009 óta eltelt időszakban a különböző szociális és gyermekjóléti ellátásokban részesülők száma, az ellátási esetek száma többségében csökkent. Ebben szerepet játszott az is, hogy az elmúlt években jelentősen megváltozott az ezt a területet érintő jogszabályi környezet, módosult az állam és az önkormányzatok közötti feladatmegosztás. Így 2012-től érzékelhetően megnőtt a foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesültek száma. A lakhatáshoz kapcsolódó különböző ellátások, támogatások változó dinamikát mutatnak, azonban az adósságcsökkentési támogatás kivételével jellemzően nem haladják meg nagyságrenddel a 2009-es szintet.</p> <p>A Palota önkormányzati segélycsomagba tartozó, korábban önálló segélyfajtákban részesültek és a segélyezési esetek száma ugyancsak csökkenő tendenciát mutat, miként az átmeneti segély egy főre jutó átlagos támogatási összege is. A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesült gyermekek átlagos száma ugyancsak valamivel alacsonyabb, mint 2009-ben volt. A különböző ellátásokban részesültek számának általános csökkenése természetesen együtt járt az ezekre a támogatásokra fordított kiadások jelentős mérséklődésével.</p>
---	---

Szociális és gyermekjóléti szolgáltatások	<p>A szociális és gyermekjóléti szolgáltatások, ill. az ezeket a szolgáltatásokat nyújtó intézmények teljesítménye általában nőtt vagy szinten maradt. Legjelentősebb a változás az Újpalotai Családsegítő Szolgálat szakmai egységeinek esetében, amelyek szervezeti változáson is átesetek. A személyes gondoskodást, segítségnyújtást végző részlegeket igénybe vevők száma 2010 és 2012 között megduplázódott, forgalmuk pedig mintegy 60 %-kal emelkedett. Kismértékben emelkedett a házi segítségnyújtást, a jelzőrendszeres házi segítségnyújtást és az idősek nappali ellátást igénybe vevők száma is. A fogyatékosok nappali ellátása a rendelkezésre álló férőhelyek maximális kihasználásával történik, itt az engedélyezett férőhelyszám jelenti a növekedés korlátját.</p>
--	---

<p>Szociális és gyermekjóléti szolgáltatások</p>	<p>A családban nevelkedő gyermekek védelmét szolgáló gyermekjóléti szolgáltatásokat biztosító Fióka Gyermejjóléti Központban gondozott családok száma 2009 és az azt megelőző évekhez viszonyítva növekedett, az ellátásban részesülő gyermekek száma megközelítőleg az akkori szinten stabilizálódott. A kerületben élő veszélyeztetett kiskorúak száma jelentősen nem változott az utóbbi években.</p> <p>A 2010 óta megemelkedett férőhelyszámmal rendelkezésre álló bölcsődei hálózat valamennyi jelentkező gyermeket fogadni tudja, a férőhely átlagos kihasználtsága nem éri el a 90 %-ot.</p> <p>A gyermekek átmeneti gondozásához a szükséges férőhelyeket az Önkormányzat ellátási szerződések útján biztosítja. A gyermekek átmeneti otthonában ellátott gyermekek az elmúlt években egyre hosszabb időt kénytelenek tölteni az intézményben, ami arra utal, hogy a családok egyre nehezebben tudják a bekerülés okait megszüntetni. A gyermekeket és a szülőket együttesen befogadó családok átmeneti otthonában ellátott családok száma fokozatosan növekszik, azonban az ellátást kérők egyharmadát tudja csak az intézmény befogadni.</p> <p>A gyermekvédelem, és ezen belül a prevenció szempontjából hátrányos változást jelent, hogy az iskolák állami fenntartásba kerülésével folyamatosan szűnnek meg az eddigi függetlenített iskolai gyermekvédelmi és iskolapszichológusi státuszok és ezzel a problémák korai felismerésének és kezelésének lehetősége vesz el.</p> <p>A veszélyeztetett gyerekek száma az utóbbi években nem változott jelentősen, azonban emelkedik azoknak a gyerekeknek a száma, akik olyan családban élnek, ahol a nélkülözés, a lakhatás és a munkahely bizonytalansága miatt a szülők már reménytelennek látják helyzetüket, nem látnak kiutat maguk és gyermekeik számára.</p>
---	--

<p>A lakosság egészségi állapota</p>	<p>A kerületben 40 felnőtt és 16 gyermek háziorvosi praxis működik. A rendeléseken megjelentek száma a felnőttek esetében 300-330 ezer, a gyermekek esetében 66-70 ezer között ingadozik. Az adatok alapján megállapítható, hogy a lakáson történt beteglátogatások száma az utóbbi években jelentősen csökkent, mind a felnőttek, mind a gyermekek esetében. A lakosság egészségi állapota nem tér elé</p>
---	---

	jelentősen a budapesti átlagtól, a leggyakrabban előforduló betegségtípusok gyakorisága sem változott érdemben 2007 óta.
--	--

Közbiztonság helyzete	A közbiztonság az elmúlt időszakban javult, csökkent a bűnelkövetések száma. Ugyanakkor változatlanul magas a lakosság közérzetét közvetlenül érintő vagyon elleni bűncselekmények. Az ismertté vált bűncselekmények 15 %-át a kerületben működő nagy bevásárló központokban követik el, amelyek így kriminális szempontból fokozottan veszélyeztetett területnek tekinthetők. Az áldozati kör szempontjából kiemelt kockázatúak a kiskorúak, akik a rablási esetek, valamint az időskorúak, akik az ún. trükkös lopások tipikus áldozatai. A rendőrség a bűnmegelőzési tevékenység keretében számos intézkedést tett és rendszeresen szervez programokat a bűnelkövetések számának csökkentése érdekében.
------------------------------	--

Idősek helyzete	<p>A demográfiai adatokból egyértelműen látható a lakosság elöregedése, ami előrevetíti, hogy már a közeljövőben is nő az igény az idősek önálló életvitelét segítő szolgáltatások iránt. Az egyedül élő idősek aránya kb. 65 százalék, a háztartások nagy részét az alacsony nyugdíjjal rendelkező özvegy nők alkotják. Előrejelzések szerint a születéskor várható élettartam erőteljesen kitolódik, ezért az idősek sokáig maradnak részesei az ellátórendszereknek. Bár sajnálatos tény, hogy a külső kerületek közül a XV. kerület népességfogyása a legnagyobb mértékű, ugyanakkor határozott kezdeményezések vannak annak érdekében, hogy a visszaáramló népességet befogadja.</p> <p>A három kerületrész közül a „fiatal” Újpalota lakossága nemcsak fogyóban, hanem elöregedőben is van, nemcsak „hozzáregedett” Rákospalotához, hanem kicsit le is hagyta. Legnagyobb arányban idős emberek Pestújhelyen élnek, de a kerület népességéhez viszonyított létszámuk viszonylag csekély.</p> <p>A házi ápolás és otthoni gondozás terén indított programok sikere már kézzelfogható, ahogyan az idősek képzését, oktatását lelki és testi egészségének megőrzését hivatott újszerű programok és fórumok népszerűsége is ebbe az irányba mutat.</p>
------------------------	--

<p>Romák helyzete</p>	<p>A romákkal kapcsolatos helyzetfeltárás a speciális adatgyűjtés hiánya miatt nagyon nehézkes. Mindösszesen annyi biztos, hogy a népszámlálási adatok alapján 1024 fő vallotta magát romának. A térségben dolgozó szociális szakemberek megítélése szerint a folyamatos leszakadásban élő romák és a mélyszegénységben élők számára egyaránt kulcsfontosságú a családsegítés, az oktatás és a közmunka rendszerében való részvétel. Sajátosan erős problémaként a díjhátralékok állandó halmozódását, az adósság megfelelő kezelését és a normális életvitelt lehetővé tevő lakhatás folyamatos biztosítását tartják, amellet, hogy megtörhető legyen a felnövő generáció számára a „szegénység kultúrájának” átörökítése. Mindehhez szükséges, hogy az érintett családok reszocializációjával fokozódó mértékben bekapcsolódhassanak a közoktatás, a közegészségügy és a munka világában.</p>
------------------------------	---

<p>Díjhátralékosok helyzete</p>	<p>A rendelkezésre álló adatok azt mutatják, hogy a díjhátralék volumene 2009-hez képest jelentősen növekedett, közel 10.000 embert érintenek, ráadásul a tartozások zöme, közel 80%-a 90 napot is meghaladó. A Főgáz adatai azt mutatják, hogy nagyon kicsi az átmeneti pénzzavarral küszködők aránya, a kinnlevőségeik zöme sajnos tartósan finanszírozhatatlan háztartásokat takar.</p>
--	--

<p>Innovatív megoldások</p>	<p>A kerületben 2 olyan megoldással találkoztunk, mely előremutatóan igyekszik megközelíteni és kezelni szociális problémákat: az egyik a kilakoltatás és ehhez kapcsolódóan a szociális bérlakáshoz juttatás rendszere, a másik a szociális városközpont kiépítését célzó Spirálház fejlesztés.</p> <p>Kiemelendő, hogy ez elmúlt 2-3 év során több száz kilakoltatást tudott levezényelni az Önkormányzat, melyet együttműködési hajlandóság esetén a szociális bérlakáshoz jutás követett. Az Önkormányzat és a közműszolgáltatók számára is fenntarthatatlan, háztartásonként többmillió tartozásokat felhalmozókat a kilakoltatást követően a szociális szakemberek együttműködésének köszönhetően sok esetben tartósan sikerült kiemelni a teljes leszakadási spirálból. A projekt sikerének kulcstényezője a nyilvánvalóan szükséges együttműködési hajlandóság és képesség mellett, hogy a</p>
------------------------------------	--

szakterületek egymással együttműködve az egyes családok eltérő helyzetét figyelembe véve külön-külön tegyenek javaslatot a kilábalásra.

A szociális városközpont fejlesztése két szempontból is kiemelkedő jelentőségű: egyfelől, mint jelentős méretű lakóhely- és környezet rehabilitáció, ahol több ezer ember életminősége javul, másfelől meg, mint a szociális kérdést bátran a központba beemelő, a szegénység problematikáját nem az asztal alá söprő, hanem ahhoz nyitottan és befogadóan közelítő innovatív megoldás. Ezen egyedi és bátor megközelítés miatt utóbbi esetében fokozottabb stratégiai szemléletű megközelítés, és határozottabb, markánsabb szakmai és társadalmi kommunikáció lenne indokolt.

Módszertani összefoglaló

A kerület szociális térképe 2009-ben készült el. Az azóta történt változásokat, és a kitűzött célok megvalósulásának sikerességét hivatott bemutatni jelen felülvizsgálat.

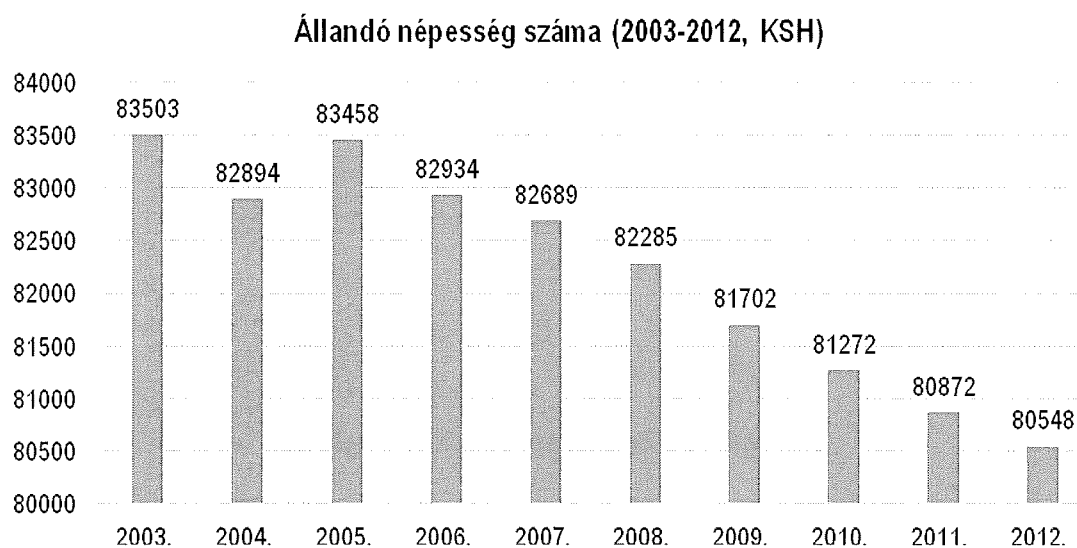
A szociális térkép felülvizsgálata kvalitatív és kvantitatív kutatási módszerek használatával készült. A legfontosabb adatforrásaink a kerület stratégiái, koncepciói, illetve a KSH adatai voltak. Ezen adatok másodelemzését végeztük el a felülvizsgálat során, ügyelve arra, hogy a 2009-ben készített szociális térképpel összehasonlítható, és konzisztens legyen. A fenti módszeren kívül alkalmaztunk kvalitatív módszereket is, mint a fókuszcsoport, egyéni, illetve csoportos interjú, és önkitaltós kérdőívészés.

Tekintettel arra, hogy lényegében egyetlen szociális dimenzió tekintetében sem álltak rendelkezésre területi alapon gyűjtött elemi szintű adatok, így az adatok térinformatikai ábrázolásnak nem voltak meg a szakmai alapjai.

A felülvizsgálat során minden esetben a rendelkezésünkre álló legfrissebb adatokat jelenítettük meg. Abban az esetben, ha a KSH adatok és az egyéb adatforrásokból származó adatok nem egyeztek meg, akkor a KSH adatait tüntettük fel.

Szociodemográfiai adatok

Lakosság demográfiai adatai

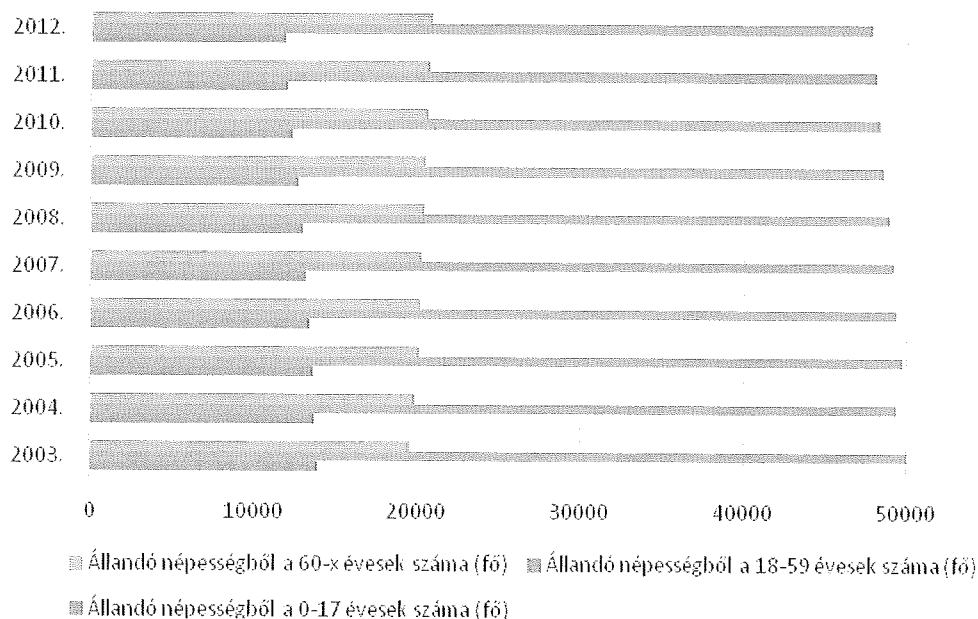

1. diagram: Állandó népesség száma

A XV. kerületben az állandó népesség¹ száma 2005 óta folyamatosan csökkent. Az elemzett 10 év (2003-2012) során közel 3000 fővel, évente átlagosan több mint 400 fővel lett kevesebb a kerület népessége, Ez a változás azonban nem egyformán érinti az egyes korcsoportokat.

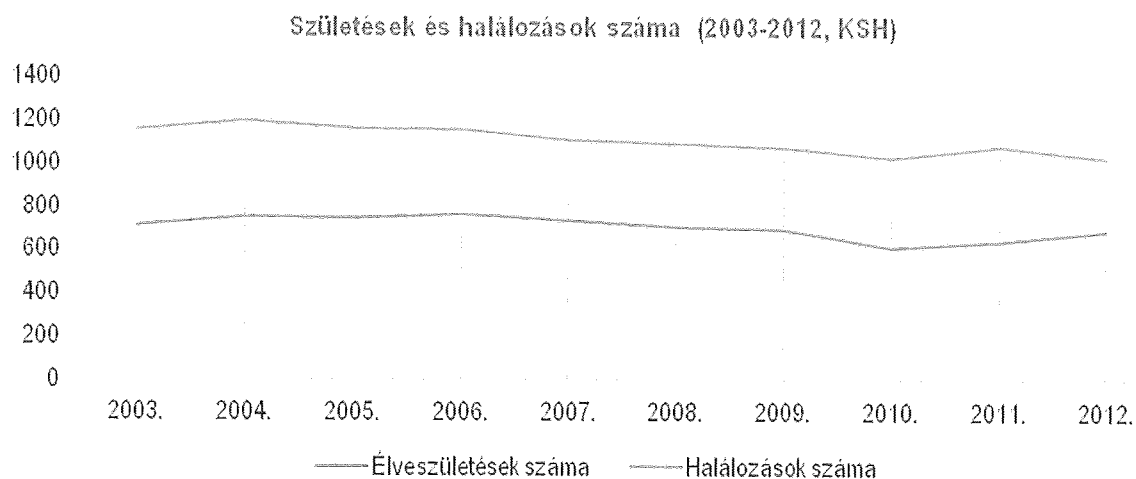
¹ Az adott területen lakóhellyel rendelkező személyek száma.

Állandó népesség - koreloszlás (2003-2012, KSH)

2. diagram: Állandó népesség koreloszlása

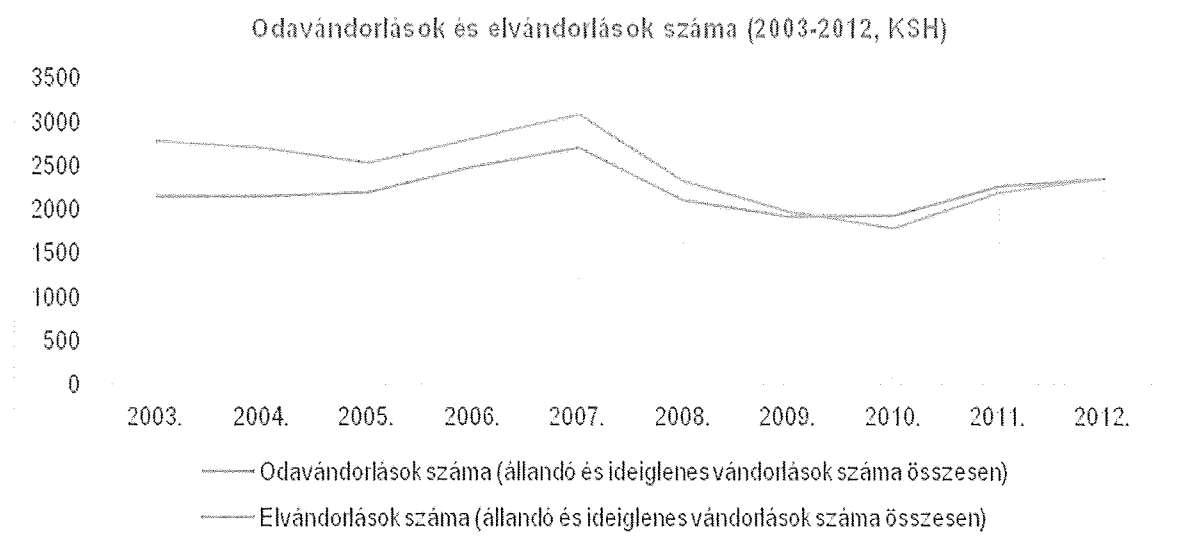
A kormegoszlás dimenzióját beemelve a legszembetűnőbb tendencia a 0-17 év és a 18-59 év közötti népesség számának folyamatos csökkenése, és a 60 év felettek számának töretlen növekedése. A vizsgált 10 év alatt 6%-kal emelkedett e korosztály létszáma. Összességében tehát a kerület lakossága inkább előregedő tendenciát mutat.

3. diagram: Születések és halálozások száma

A 10 év alatt bekövetkezett 5 százalékos népességfogyást mind a születések és halálozások, mind az állandó oda- és elvándorlások² egymáshoz viszonyított száma alátámasztja. Minden évben több haláleset történt, mint születés, és 2009-ig évente többen költöztek el a kerületből, mint ahányan beköltöztek.

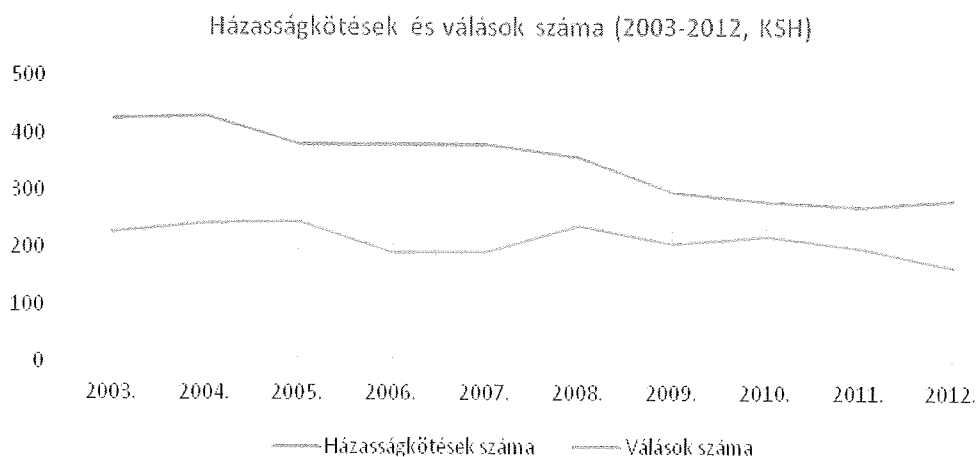
Említésre érdemes ugyanakkor, hogy a születések száma 2010-ben érte el a mélypontot és 2011-2012-ben már egy lassú emelkedés észlelhető. Mivel a 2013-as adatok még nem voltak elérhetőek, egyelőre nem lehet eldönteni, hogy egy folyamatosan emelkedő tendenciát jeleznek-e ezek a számok, vagy csak átmeneti változásról van szó.

4. diagram: Odavándorlások és elvándorlások száma

Nem befolyásolja érdemben a kerület lakosságszámának alakulását a házasságkötések és a válások száma, azonban érzékelhető, hogy ugyanaz a tendencia érvényesül itt is, mint amit az országos adatok mutatnak: a házasságkötések száma 2003 óta folyamatosan csökken: míg 2003-ban 426 házasságkötés történt, 2012-ben már csak 283. A válások száma ingadozik, némi növekedés után, jelenleg csökkenést mutat.

² Állandó vándorlás, az a lakóhely-változtatás, amikor a vándorló lakóhelyét felhagyva más településen levő lakást jelöl meg lakóhelyét. Az elvándorlás helye a vándorló korábbi lakóhelye, míg az odavándorlás helye a vándorló új lakóhelye.

5. diagram: Házasságkötések és válások száma

Gazdasági aktivitás, munkanélküliség

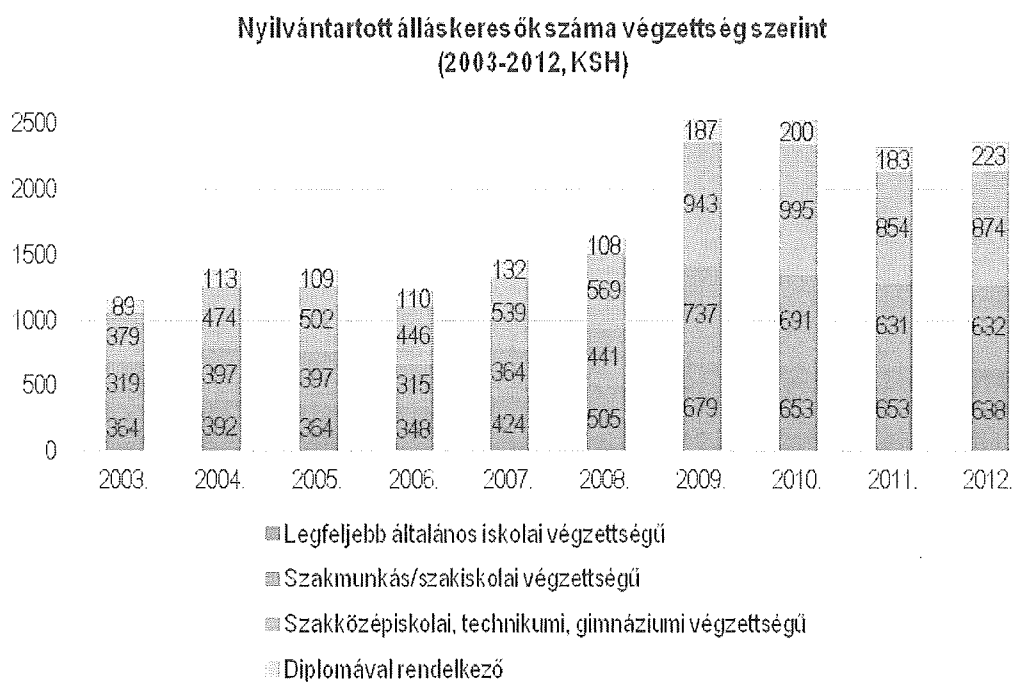
6. diagram: Nyilvántartott álláskeresők száma nemek szerint

A nyilvántartott álláskeresők száma 2012-ben az aktív korú, 18-59 év közötti állandó népesség (47818 fő) 5 százalékát tette ki. Az elmúlt 10 évet vizsgálva megállapítható, hogy a nyilvántartott álláskeresők között nagyobb arányban vannak a nők, mint a férfiak. A különbség nem jelentős, de érzékelhető.

A nyilvántartott álláskeresők számában 2008 és 2009 között ugrásszerű változás történt, 2009-re 1,5-szeresére növekedett és azóta is 2300-2500 fő között mozog e csoport száma. A legfeljebb általános iskolai és szakmunkás/szakiskolai végzettségűek körében 2009-ben, a szakközépiskolai, technikai, gimnáziumi végzettségűek és a diplomával rendelkezők között 2010-ben volt a legmagasabb a nyilvántartott álláskeresők száma. A 2003. évi adatokhoz képest legnagyobb arányban - több mint 2,5-

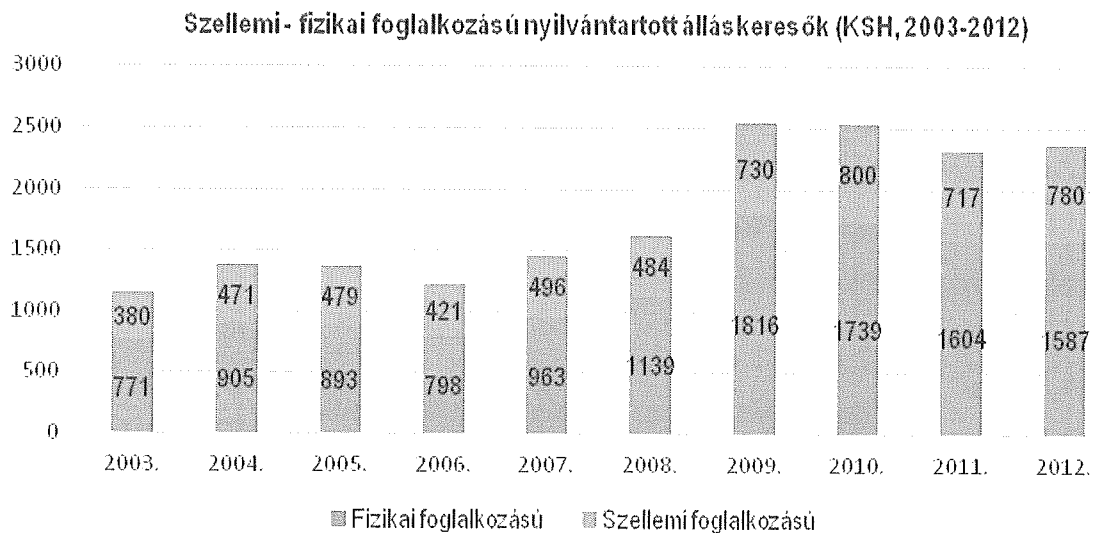
szeresére - a szakközépiskolai, technikumi, gimnáziumi végzettségűek körében nőtt a nyilvántartott álláskeresők száma, őket a szakmunkás/szakiskolai végzettségűek és a diplomával rendelkezők követték, míg a legkisebb (ám itt is közel 2-szeres) növekedés a legfeljebb általános iskolai végzettségűek körében volt tapasztalható.

A 2009-2010-es csúcs után közel 10 %-os csökkenés érzékelhető, azonban egyelőre nem ítéhető meg még biztonsággal, hogy ez a folyamat tartós lesz-e.

7. diagram: Nyilvántartott álláskeresők száma végzettség szerint

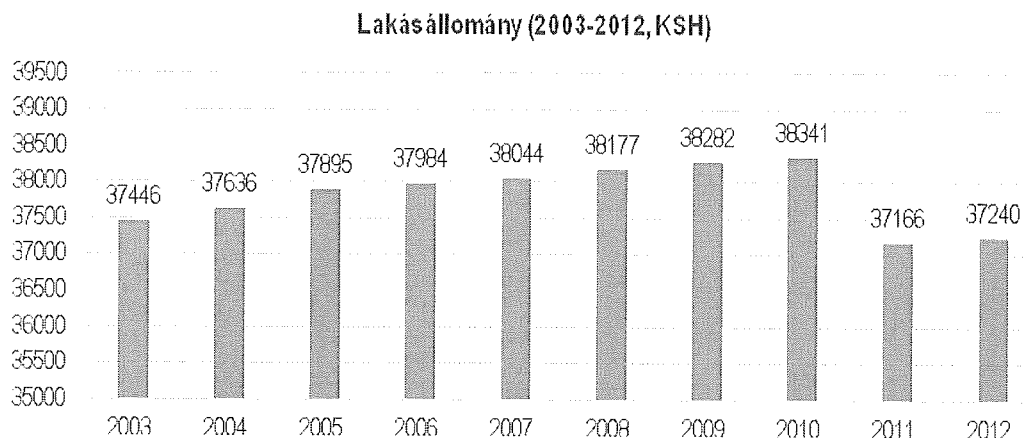
A szellemi és fizikai foglalkozású álláskeresők között mindvégig a fizikai foglalkozásúak dominálnak, arányuk 65-71 % között mozog a vizsgált időszakban, amit a gazdasági válság kitörése sem alakított jelentősen át.

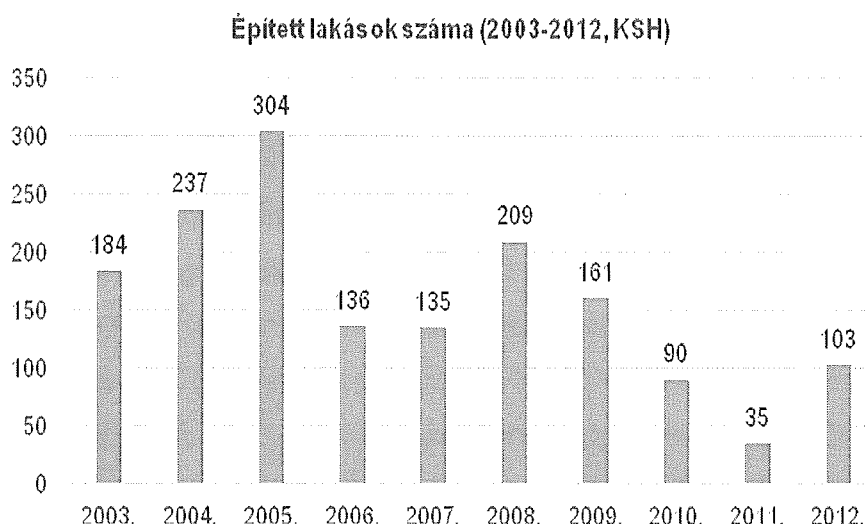
8. diagram: Szellemi - fizikai foglalkozású nyilvántartott álláskeresők

Lakáshelyzet

A kerületi lakásállomány 2003-tól 2010-ig folyamatosan növekedett, de a 2011-ben és 2012-ben tapasztalt csökkenés eredményeként 2012-re nagyságrendileg a 2003-as szintre esett vissza. 2004-2005-ben építették a kerületben a legtöbb lakást, 2011-ben a legkevesebbet, egyértelmű tendencia azonban nem rajzolódik ki a számok alapján. A lakásépítésben a legnagyobb visszaesés 2006-ban történt, amikor az előző évnek kevesebb, mint fele épült meg. Az ezt követő 2008-as emelkedés azonban a gazdasági válsággal megtorpant, sőt drasztikus csökkenés mutatkozott, ami a mélypontot 2011-re érte el és csak 2012-ben váltott át növekedésbe.

9. diagram: Lakásállomány

10. diagram: Épített lakások száma

Szociális és gyermekjóléti ellátások

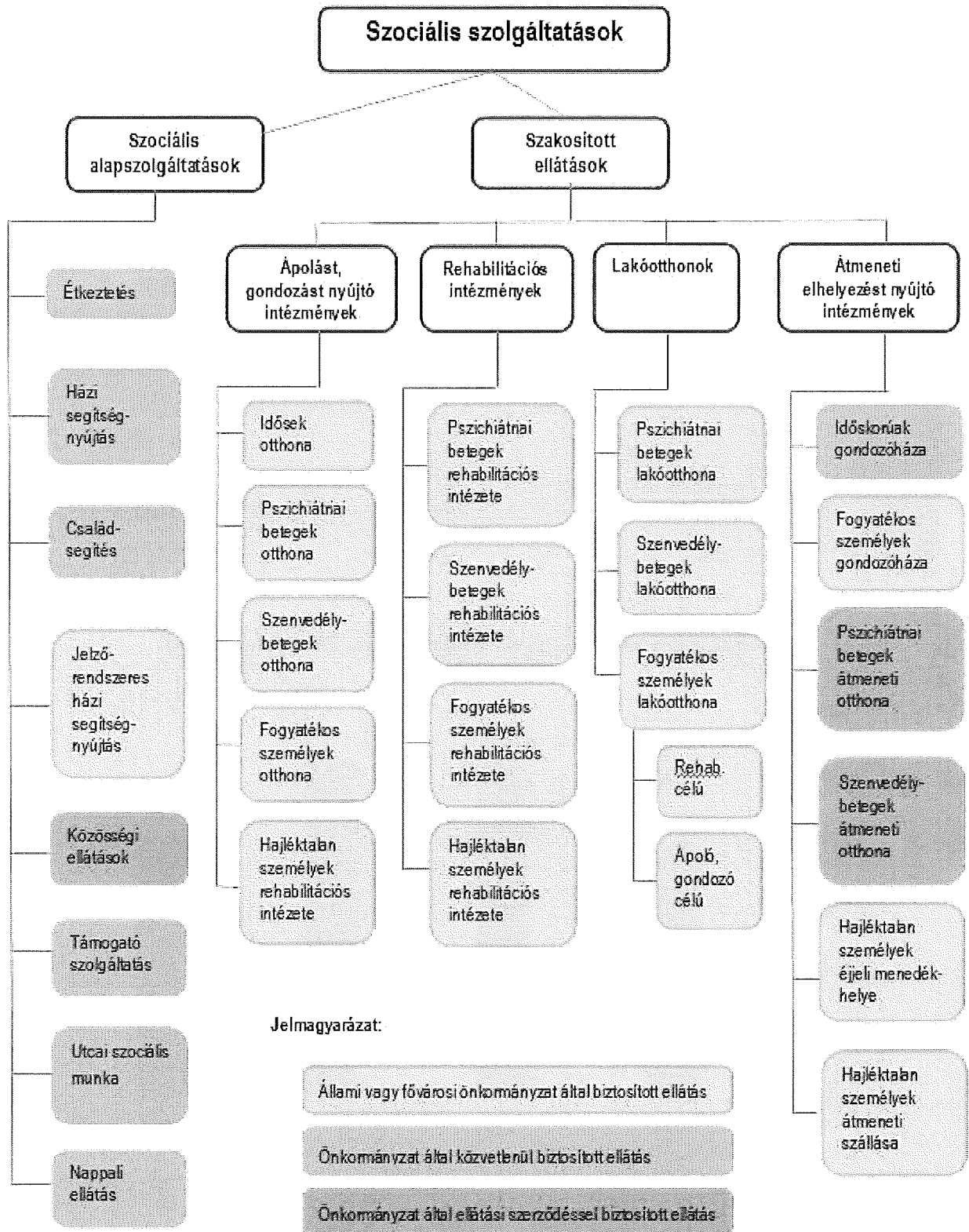
Miként azt a Vezetői összefoglalóban is jeleztük, 2009. óta jelentős változások történtek a szociális ellátásokat szabályozó jogszabályokban, így többek között módosult az állam és az önkormányzatok közötti feladatmegosztás is. A változások utáni helyzetet teljes részletességgel bemutatta a kerületi Szolgáltatástervezési Koncepció (SZTK) 2013. évi felülvizsgálata, amit 2013. november 27-én fogadott el a Képviselő-testület. Ezért nem tartottuk indokoltnak, hogy az SZTK-ban megtalálható információkat részleteiben megismételjük, hanem csak azokra a hangsúlyos elemekre, tendenciákra mutatunk rá, amelyek a kerületet jellemzik és a további időszak feladatait meghatározhatják.

Emlékeztetünk arra is, hogy a Képviselő-testület 2013. december 18-án elfogadta az 56/2013.(XII.20.) számú önkormányzati rendeletet, amellyel újraszabályozta az önkormányzati pénzbeli és természetbeni szociális és gyermekvédelmi ellátásokat. Ennek során nem csak az ellátások elnevezését módosította, de összevont egyes korábbi ellátásokat, bővítette a jogosultak lehetséges körét, módosította a jogosultsági jövedelemhatárokat is.

Nehezíti a korábbi adatokkal való összevetést és a változások pontos értékelését az, hogy 2010. óta számos jogszabályi kategória elnevezése és tartalma megváltozott, így a 2009-es adatsorokkal való összehasonlítás nem egyszer értelmezhetetlen vagy megtévesztő lehet.

A Sztv. szerint nyújtandó szociális és gyermekjóléti szolgáltatásokat és az ezt ellátó intézményrendszert egységesen és rendkívül áttekinthető módon mutatja be a Szolgáltatás Tervezési Koncepció, ahol taxatív felsorolásra kerülnek az egyes törvényi helyek. Az SZTK által használt ábrát kissé átalakítva elkészítettük a kerületben működő ellátások „térképét” az Sztv. logikáját és az intézményi logikát is figyelembe véve, a fenntartó szerinti bontásban.

Szociális szolgáltatások és ellátások rendszere az ellátást végzők szerinti bontásban

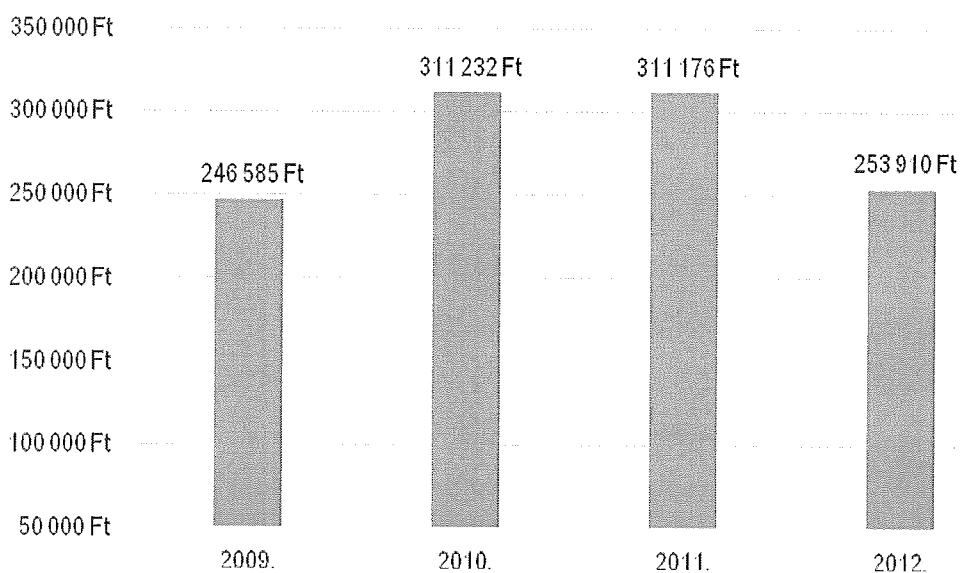
Aktív korúak ellátása – foglalkoztatást helyettesítő támogatás

A hátrányos munkaerő-piaci helyzetű aktív korúak ellátásának rendszere és maguknak az ellátásoknak az elnevezése is többször változott az elmúlt években, ami megnehezíti a hosszabb időszakra visszatekintő idősorok bemutatását. A támogatásban részesülők száma érzékelhetően megnőtt 2012-ben, aminek alapvető oka – mint azt a Szolgáltatástervezési Koncepció is megállapítja – hogy jogszabályi változások következtében harmadára csökkent az eddigi álláskeresői támogatás jogosultsági ideje. Ezt megerősíti az is, hogy 2013-ra a növekedés üteme lelassult 1 %-ra.

1. táblázat: Foglalkoztatást helyettesítő támogatás 2009-2013 között (KSH)

	Támogatásban részesítettek átlagos havi száma (fő)	Támogatásra felhasznált összeg (1000 Ft)	Támogatás egy főre jutó átlagos összege
2009.	386	95182	246 585 Ft
2010.	410	127605	311 232 Ft
2011.	489	152165	311 176 Ft
2012.	659	167327	253 910 Ft

Foglalkoztatást helyettesítő támogatás egy főre jutó átlagos összege
(2009-2012, KSH)

11. diagram: Foglalkoztatást helyettesítő támogatás

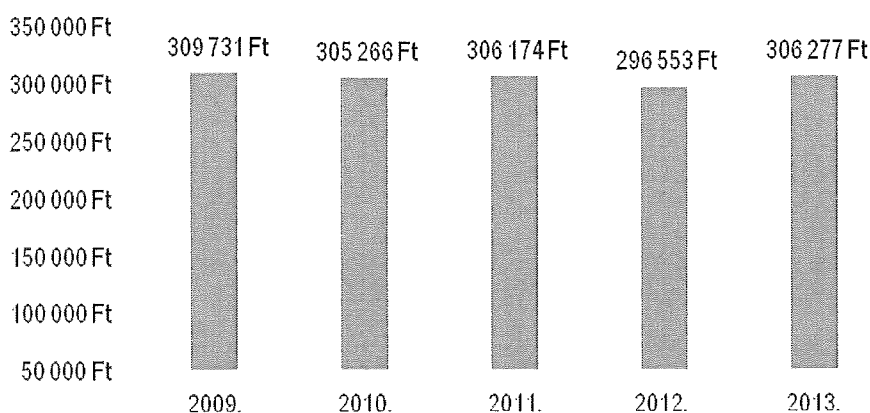
Aktív korúak ellátása – rendszeres szociális segély

Az aktív korú személyek ellátásának másik lehetséges formája a rendszeres szociális segély. Ez a támogatási forma az 1990-es években még kisebb súllyal szerepelt a támogatások között, csak 1999-től emelkedett a támogatásban részesültek száma 100 fölé. Ezt egy nagyon gyors felfutás követte 2003-2004-ben, amikortól kezdődően folyamatosan csökkent az RSZS-ben részesülők száma. A rendszeres szociális segély egy főre jutó átlagos havi összege 2007. óta 25.000 Ft körül mozgott. Említésre érdemes ugyanakkor, hogy míg az RSZS-ben részesültek havi átlagos száma csak kis mértékben (4 %) nőtt az előző évhez képest, addig a 2012. december 31-i (138 fő) és a 2013. december 31-i (168 fő) állapotot összehasonlítva ez a növekedés jóval nagyobb, közel 22 %-os. A 30 fős növekmény nagyobb része az egészségkárosodás miatt jogosulttá válók nagyobb számából adódott.

2. táblázat: Rendszeres szociális segélyben részesítettek havi átlagos száma és a segélyre kifizetett összegek 2004-2013. között (KSH, SZT)

	Segélyben részesítettek havi átlagos száma (fő)	Segélyre felhasznált összeg (ezer Ft)
2009.	193	59778
2010.	158	48232
2011.	201	61541
2012.	150	44483
2013.	155	47473

Rendszeres szociális segély egy főre jutó átlagos összege (Ft)

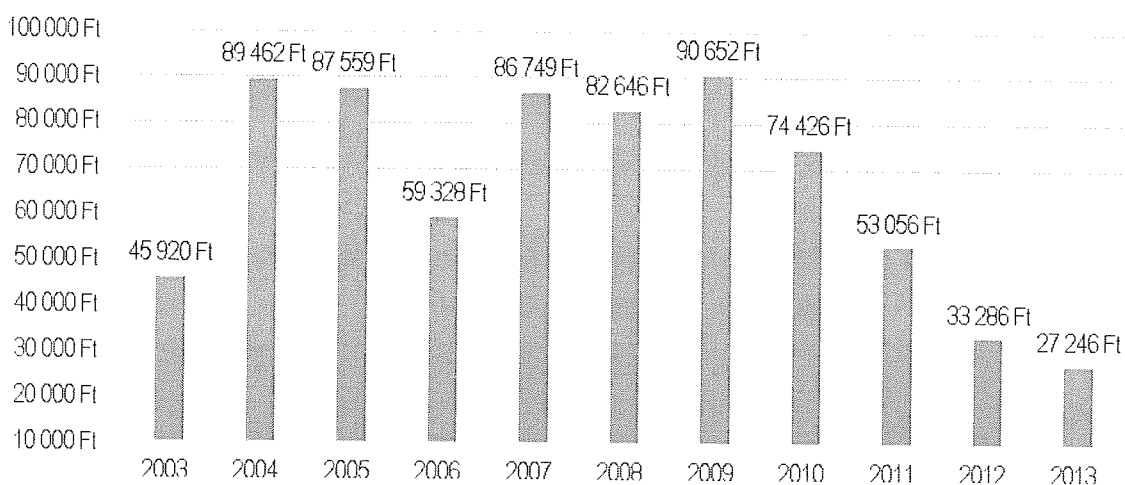

12. diagram: Rendszeres szociális segély

Lakásfenntartási támogatások

A korábbiakban a kerület rászoruló lakosai lakásuk fenntartásának költségeihez egyrészt a szociális törvényben szabályozott normatív támogatás formájában, másrészt az önkormányzat által biztosított kiegészítő és helyi lakásfenntartási támogatásként kaphattak hozzájárulást. 2011. szeptember 1-jétől jelentősen módosult a lakásfenntartási támogatás rendszere és ezzel párhuzamosan az Önkormányzat a támogatási rendszerből kivette a kiegészítő- és a helyi lakásfenntartási támogatást.

Lakásfenntartási támogatás egy főre jutó átlagos összege (KSH, 2003-2013)

13. diagram: Lakásfenntartási támogatás

3. táblázat: Lakásfenntartási támogatásban részesültek száma (pénzbeni és természetbeni) és a támogatásra felhasznált összegek 2003-2013. között (KSH)

Év	Támogatásban részesültek száma (pénzbeni és természetbeni) (fő)	Támogatásra felhasznált összeg (pénzbeni és természetbeni) (1000 Ft)
2003.	1404	64471
2004.	2425	216945
2005.	2581	225991
2006.	3279	194538
2007.	1891	164042
2008.	1656	136861
2009.	1357	123015
2010.	1715	127641
2011.	2072	109933
2012.	1865	62078

2013.

1351

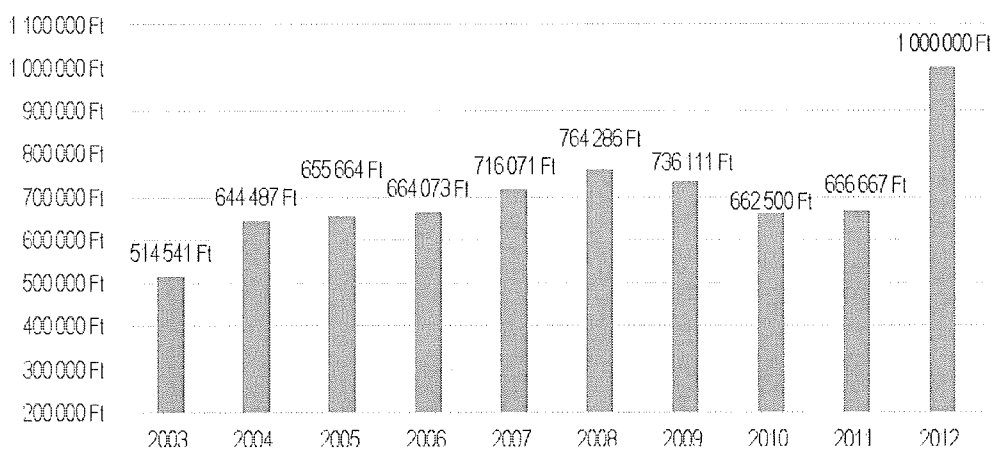
36810

Lakásfenntartási támogatásra fordított összeg a vizsgált időszak első és utolsó évében volt a legalacsonyabb, a támogatásban részesülők száma viszont egy évet leszámítva minden évben magasabb volt a 2003-asnál. A támogatás egy főre jutó összege igen széles skálán mozgott az érintett 11 évben, 27-91 ezer Ft között ingadozott 2009-ben és 2004-ben volt a legmagasabb, 2013-ban pedig a legalacsonyabb.

Lakáscélú helyi támogatás

A 2003-as 150 támogatottra fordított 515 ezer Ft átlagos összegű lakáscélú helyi támogatás után a támogatottak számát illetően jelentős csökkenés figyelhető meg. 2007-tel kezdődően az akkor 84 támogatottra fordított átlagos 716 ezer Ft-os támogatás is fokozatosan csökkenni kezdett, mígnem 2011-ben és 2012-ben már csak 2-en részesültek ilyen típusú támogatásban (ezért a magas egy főre jutó átlagosan támogatási összeg, mely a 14. számú diagramon látható).

Lakás célú helyi támogatás egy főre jutó átlagos összege (KSH, 2003-2012)

14. diagram: Lakáscélú helyi támogatás

4. táblázat: Lakáscélú helyi támogatásban részesültek száma és a támogatásra felhasznált összegek (2003-2012, KSH)

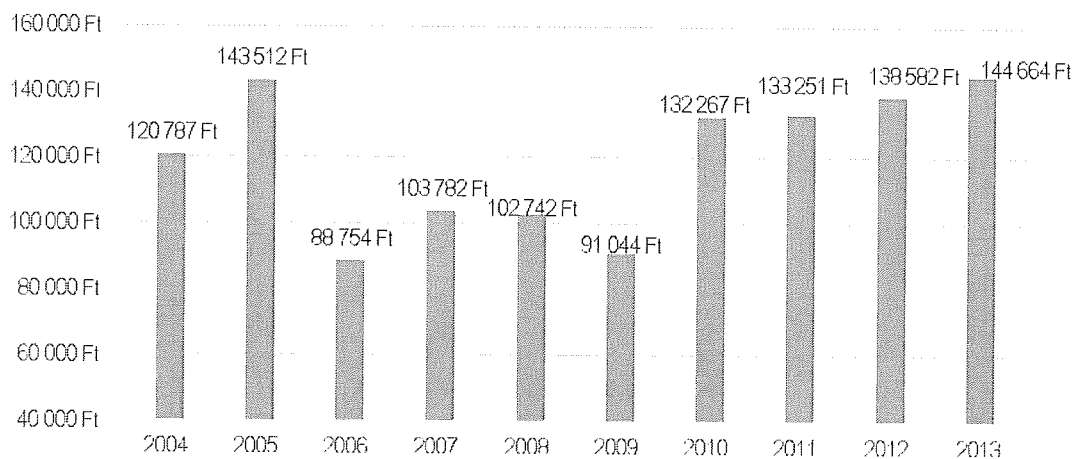
	Támogatásban részesültek száma (fő)	Támogatás összege (1000 Ft)
2003.	148	76152
2004.	117	75405
2005.	125	81958

2006.	82	54454
2007.	84	60150
2008.	77	58850
2009.	36	26500
2010.	16	10600
2011.	3	2000
2012.	2	2000

Adósságcsökkentési támogatás

Az adósságcsökkentési támogatásról szintén elmondható – csak úgy mind az összes eddig bemutatott támogatásról/segélyről –, hogy igen nagy ingadozás figyelhető meg a vizsgált időszakban. Míg 2004-ben 403 fő támogatott volt és az egy főre jutó átlagos támogatás mértéke majd' 121 ezer Ft volt, az ezt követő évben alig 90 fő részesült valamivel nagyobb összegű támogatásban. 2009-ben csupán 45 főt támogattak, a második legalacsonyabb, 91 ezer Ft/fő átlagos támogatási összeggel. A támogatási összegek 2010-től emelkedtek meg jelentősebb mértékben, a támogatottak száma azonban évről évre jelentősen eltérő.

Adósságcsökkentési támogatás egy főre jutó átlagos összege (KSH, 2004-2013)

15. diagram: Adósságcsökkentési támogatás

5. táblázat: Adósságcsökkentési támogatásban részesültek száma és a támogatásra felhasznált összegek
(2004-2013, KSH)

	Támogatásban részesültek száma (fő)	Támogatásra felhasznált összeg (1 000 Ft)
2004.	403	48677
2005.	86	12342
2006.	130	11538
2007.	87	9029
2008.	62	6370
2009.	45	4097
2010.	176	23279
2011.	239	31847
2012.	153	21203
2013.	113	16347

Ápolási díj

Az ápolási díj korábban az önkormányzat jegyzője, majd 2013. január 1-jétől a járási hivatal által megállapított hozzájárulás, amelynek feltételeit az önkormányzat saját rendeletében méltányossági alapon, önkéntes vállalással kibővítheti.

5. táblázat: Adósságcsökkentési támogatásban részesültek száma és a támogatásra felhasznált összegek
(2004-2013, KSH)

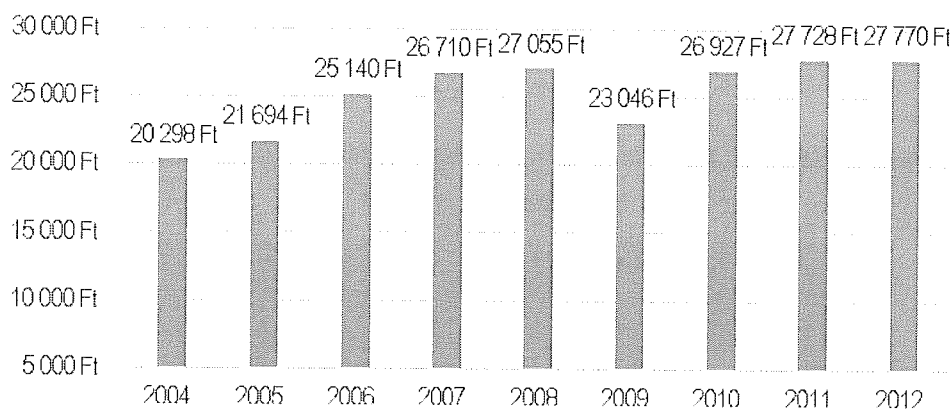
	Támogatásban részesültek száma (fő)	Támogatásra felhasznált összeg (1 000 Ft)
2004.	403	48677
2005.	86	12342
2006.	130	11538
2007.	87	9029
2008.	62	6370
2009.	45	4097
2010.	176	23279
2011.	239	31847
2012.	153	21203
2013.	113	16347

A kétféle (alanyi ill. méltányossági) ápolási díjban részesülők száma 2003-2004-ben volt először a csúcson és a 2006-os visszaesést követően azóta is folyamatosan emelkedik, 2010 óta meghaladja a 10 évvel korábbit. A méltányossági ápolási díjban részesülők aránya az elmúlt 3 évben 55 %-ot tett ki.

6. táblázat: Ápolási díjak (2004-2012, KSH)

	Ápolási díjban részesítettek évi átlagos száma (fő)	Ápolási díjra felhasznált összeg (1000 Ft)
2004.	431	104982
2005.	261	67947
2006.	292	88090
2007.	366	117311
2008.	399	129539
2009.	402	111172
2010.	461	148962
2011.	494	164372
2012.	501	166956

Ápolási díj egy főre jutó átlagos összege (Ft)

16. diagram: Ápolási díj

Palota önkormányzati segély

A Képviselő-testület 2014. január 1-jei hatállyal újraszabályozta az önkormányzati pénzbeli és természetbeni szociális és gyermekvédelmi ellátások rendszerét (56/2013. (XII.20.) önk.r.). A korábbi átmeneti segélyt, a temetési segélyt és a rendkívüli gyermekvédelmi támogatást egy összevont, „Palota önkormányzati segély” elnevezésű ellátási forma váltotta fel, összhangban a területet érintő törvényi

változásokkal. A Palota önkormányzati segély (korábban átmeneti segély) önkormányzati szociális kamatmentes kölcsön formájában is nyújtható.

Az eddigi *átmeneti segélyben* részesültek száma 2004 és 2010 között nem mutatott nagyságrendi eltérést, az egyes évek közötti ingadozás általában 5 % körül mozgott. Jelentős változás 2011-ben történt, amikor a segélyezettek száma 25 %-kal esett vissza, majd 2012-ben 12,4 %-kal ismét emelkedni kezdett. Egy segélyezettre 2004-2008 között átlagosan 2,7 segélyezési eset jutott, 2010 óta ez folyamatosan csökken, 2013-ban már csak átlagosan 1,9 alkalommal jutott támogatáshoz.

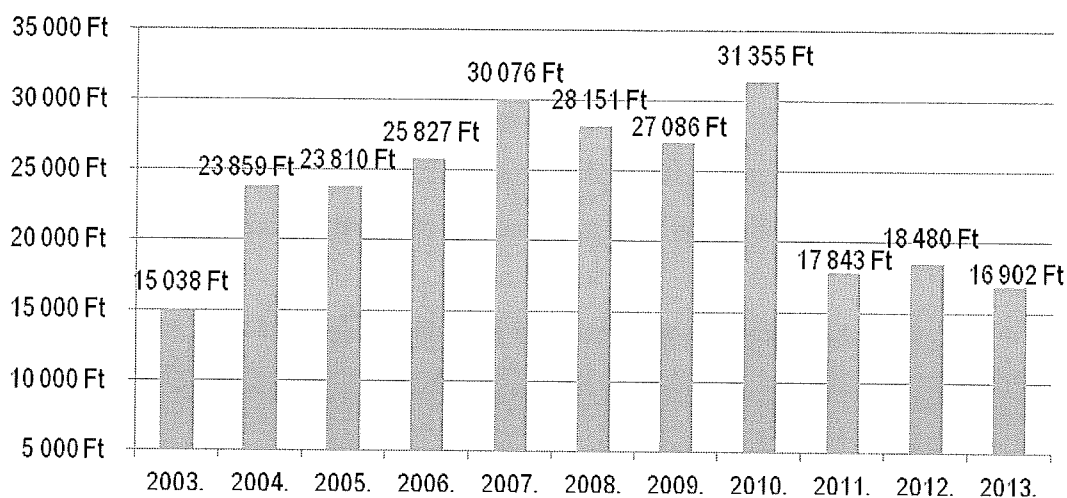
7. táblázat: Pénzbeni és természetbeni átmeneti segély (2004-2013, KSH)

	Átmeneti segélyezés esetei (eset)	Átmeneti segélyezésben részesültek száma (fő)	Átmeneti segélyre felhasznált összeg (1000 Ft)
2004.	6637	2782	66375
2005.	7173	2654	63191
2006.	7081	2604	67253
2007.	7386	2723	81896
2008.	5785	2334	65704
2009.	6389	2739	74188
2010.	6528	2550	79955
2011.	4580	1895	33813
2012.	4642	2130	39362
2013.	5321	2850	48170

8. táblázat: Átmeneti segély egy esetre és egy főre jutó összege (2004-2013, KSH)

	Átmeneti segély egy esetre jutó összege (Ft)	Átmeneti segély egy főre jutó összege (Ft)
2004.	10000	23862
2005.	8809	27129
2006.	9497	25830
2007.	11088	30079
2008.	11357	28150
2009.	11616	27090
2010.	12252	31359
2011.	7389	17847
2012.	8483	18483
2013.	9053	16900

Az átmeneti segély egy főre jutó átlagos támogatási összege (2003-2013)

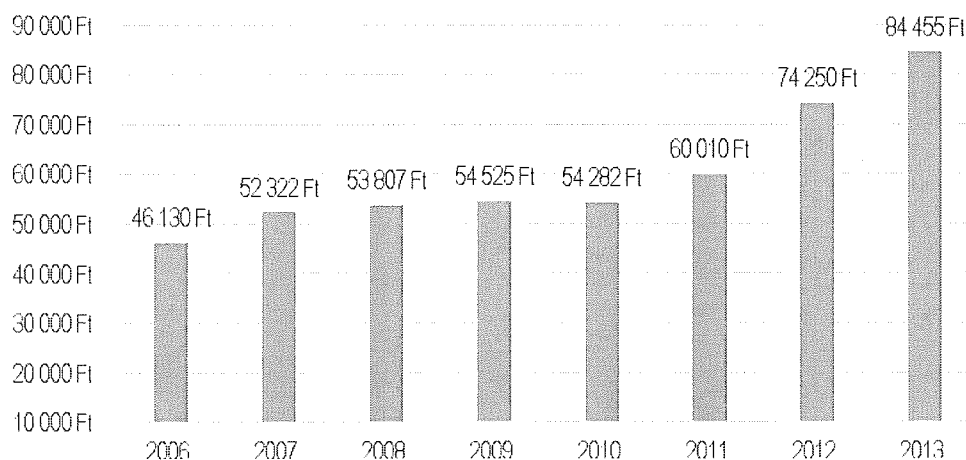
17. diagram: Átmeneti segély

A temetési segélyben részesültek száma már a 2006. előtti időszakban is lassú, de folyamatos csökkentést mutatott. Míg 2006-ban majd' 500 fő, addig 2011-től már csak alig 200 fő (65%-os csökkenés) részesült e segélyezési formában. Ez a tendencia a mai napig is változatlan. Ugyanakkor az egy főre jutó temetési segély átlagos összege hullámzó mértékben, de folyamatosan növekszik. Ez alól a kivételt a 2009-es év jelentette, amikor gyakorlatilag az előző évvel azonos átlagos összegűek voltak a segélyek. Ezt követően jelentős volt a növekedés, messze meghaladva az infláció mértékét (2011-ben: 10,5 %, 2012-ben 23,7 %)

9. táblázat: Temetési segély (2006-2012, KSH)

Év	Temetési segélyben részesültek száma (pénzbeli és természetbeni) (fő)	Temetési segélyre felhasznált összeg (pénzbeli és természetbeni) (1000 Ft)	Temetési segély egy főre jutó átlagos összege (Ft)
2006.	491	22650	46130
2007.	484	25324	52322
2008.	420	22599	53807
2009.	364	19847	53535
2010.	305	16556	54281
2011.	193	11582	60010
2012.	168	12474	74250
2013.	143	12077	84455

**Temetési segély egy főre jutó átlagos támogatási összege
(2006-2013, KSH)**

18. diagram: Temetési segély

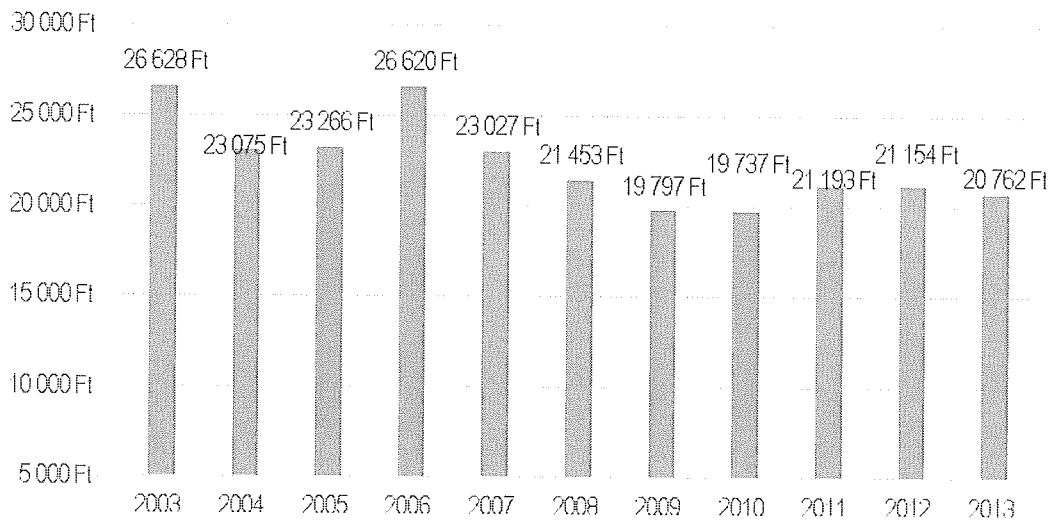
A rendkívüli gyermekvédelmi támogatások 2005-től kezdődően folyamatos csökkenést mutattak, mind a támogatási esetek számát, mind a támogatásban részesültek számát illetően. Ezzel együtt járt a támogatásra kifizetett összeg csökkenése is. Egy támogatott átlagosan 3,5 esetben kapott támogatást, ez csak 2006-2007-ben volt magasabb, amikor közelítette az évi 4 alkalmat a támogatások száma.

Az egy főre jutó támogatási összeg hasonló csökkenő tendenciát mutat: a 2004. évi 23.000 forintról 2010-re 19.700 forintra esett vissza a támogatási összeg, ami 2011-től emelkedett ismét 21.000 Ft. fölé.

10. táblázat: A pénzbeli és természetbeni rendkívüli gyermekvédelmi támogatás esetei, támogatásban részesültek száma és a felhasznált összegek (2004-2013, KSH)

Év	Rendkívüli gyermekvédelmi támogatás esetei (eset)	Rendkívüli gyermekvédelmi támogatásban részesültek száma (fő)	Rendkívüli gyermekvédelmi támogatásra felhasznált összeg (1000 Ft)
2004.	13349	3897	89925
2005.	15012	4132	96137
2006.	12470	3304	87953
2007.	11856	3114	71705
2008.	11054	2977	63866
2009.	10570	3080	60976
2010.	9350	2806	55381
2011.	8061	2316	49084
2012.	7727	2198	46496
2013.	6769	1923	39926

**Rendkívüli gyermekvédelmi támogatás egy főre jutó átlagos összege
(2003-2013, KSH)**

19. diagram: Rendkívüli gyermekvédelmi támogatás

Közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma

2006 óta folyamatosan csökken a közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma, 2012-re közel a felére csökkent a számuk.

11. táblázat: Közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma (2006-2012, KSH)

Közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma (fő)	
2006.	6095
2007.	5036
2008.	4485
2009.	4144
2010.	3928
2011.	3718
2012.	3424

Hasonló ütemben csökken a jegyző által méltányossági alapon megállapított közgyógyellátások száma és az utánuk az Önkormányzat által fizetendő térítési díj is.

12. táblázat: Méltányossági alapon megállapított közgyógyellátottak száma és a fizetendő térítések összege (2010-2013, KSH)

	Méltányossági alapon megállapított közgyógyellátottak száma (fő)	Méltányossági alapon megállapított közgyógyellátás utáni fizetendő térítés (1000 Ft)
2010.	1831	43048
2011.	1594	37864
2012.	1327	30872
2013.	1058	24268

Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény

A gyermekvédelmi ellátások körébe a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény, a kiegészítő gyermekvédelmi támogatás és az óvodáztatási támogatás tartozik. A korábbi rendkívüli gyermekvédelmi támogatás beépült a Palota önkormányzati segély rendszerébe, az arra vonatkozó adatokat ott mutattuk be.

13. táblázat: Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesültek havi átlagos száma és a kifizetett összegek (2006-2013, KSH)

	Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesültek havi átlagos száma	Kifizetett támogatás összege (1000 Ft)
2006.	1250	12495
2007.	1393	13925
2008.	1566	17138
2009.	1644	19070
2010.	1885	21837
2011.	1777	20655
2012.	1715	19482
2013.	1590	18450

A kiegészítő gyermekvédelmi támogatásban részesültek száma mindvégig alacsony volt, az elmúlt 8 év távlatában egyedül 2009-ben érte el a 20 főt, azóta folyamatosan csökken, 2013-ban 9-en kaptak ilyen támogatást. Ebben szerepe van annak is, hogy ez a támogatás ezzel az elnevezéssel 2013. április 1-jétől megszűnt és pótlékként beépült a rendszeres gyermekvédelmi kedvezménybe.

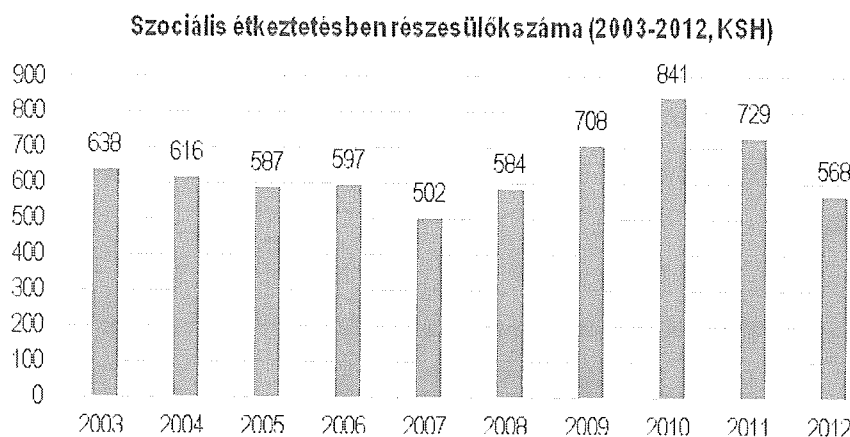
Óvodáztatási támogatásban 2013-ban 11 fő részesült, ez az előző évekhez képest további csökkenést jelent.

Szociális és gyermekjóléti szolgáltatások

Szociális alapszolgáltatások

Szociális étkeztetés

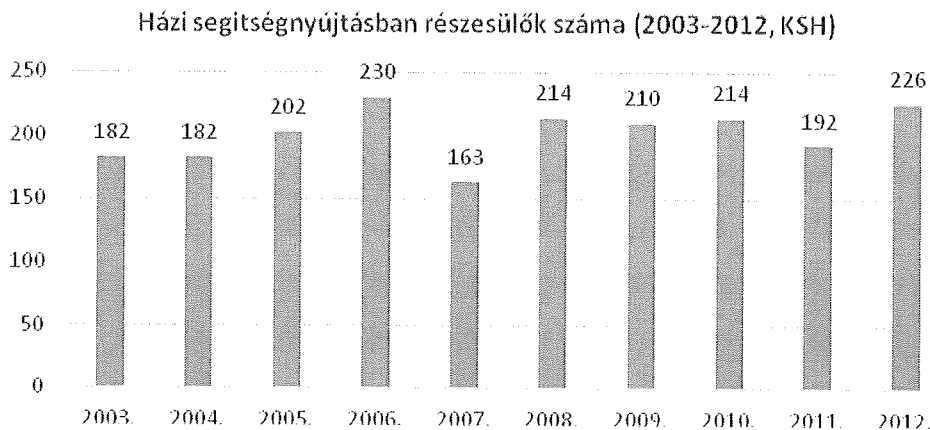
A vizsgált időszakban szociális étkeztetésben 500-850 ember részesült, legkevesebben 2007-ben, legtöbben 2010-ben.

20. diagram: Szociális étkeztetés

Házi segítségnyújtás

Házi segítségnyújtásban 160-230-an részesültek. Az igénybe vevők száma erősen ingadozott, ugyanakkor nem volt érzékelhető sem folyamatosan csökkenő, sem folyamatosan emelkedő tendencia – eltérően az ellátások, szolgáltatások többségétől. A házi segítségnyújtásban 2007-ben részesültek a legkevesebben, 2006-ban és 2012-ben a legtöbben.

21. diagram: Házi segítségnyújtás

Jelzőrendszeres házi segítségnyújtás

A szolgáltatás igénybe vevőinek száma a megelőző 5 évben nagyságrendileg nem változott, bár évenkénti mozgások voltak. Legtöbbben 2012-ben jutottak hozzá ehhez a segítségnyújtási formához, amely 2013 július 1-jétől állami feladattá vált, és a Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság látja el.

14. táblázat: Jelzőrendszeres házi segítségnyújtásban gondozottak száma (2008-2012, KSH)

Gondozottak száma (fő)	
2008.	51
2009.	47
2010.	39
2011.	47
2012.	59

Családsegítés

A családsegítés körébe tartozó feladatokat az Újpalotai Családsegítő Szolgálat látja el, 2012. augusztus 1-jétől megváltozott szervezeti keretek között. A korábban elkülönült szakmai feladatokat ellátó csoportok közül három csoportot (Családgondozói csoport, Háztartási Adósságkezelési Tanácsadó, Tartós Munkanélkülieket Segítő Szolgálat) összevonták, két csoport (Munkanélküli Fiatalok Tanácsadó Irodája, Szociális Konyha és Nappali Melegedő) pedig változatlan formában működik.

A szolgáltatásokat igénybe vevők számának és a szolgálat forgalmának értékeléséhez célszerű külön kezelni a klasszikus esetkezelői és tanácsadói tevékenységet és a szociális konyha/nappali melegedő tevékenységét.

15. táblázat: Az Újpalotai Családsegítő Szolgálat főbb forgalmi adatai (2010-2012, SZTK)

	2010.		2011.		2012.	
	igénybe vevők	forgalom	igénybe vevők	forgalom	igénybe vevők	forgalom
Családgondozói csoport	962	4189	626	3228		
HAT	753	3872	932	3718	5152	25448
TAMUSSZ	597	6525	641	7157		
MUFTI	313	2189	212	1283	196	3381
Összesen	2625	16775	2411	15386	5348	28829
<i>Szociális konyha</i>	416	28455	354	28423	276	18940
Mindösszesen	3041	45230	2756	43809	5625	47769

Az adatsorokból jól látható, hogy a szociális konyha feladatából adódóan az itteni, viszonylag kisebb igénybe vevői létszámhoz jóval magasabb forgalmi adat társul, mint az esetkezelést, tanácsadást végző egységeknél.

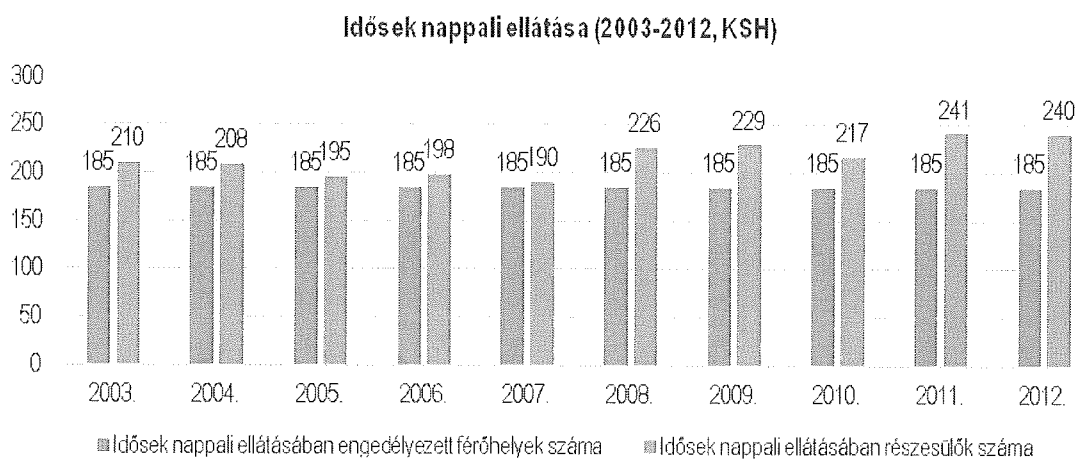
Míg a szociális konyha/nappali melegedő részlegén egy személy évente átlagosan 68-80 alkalommal vette igénybe a szolgáltatást, addig a családsegítő szolgálat esetkezelői-tanácsadói kliensei 5,4-6,4 alkalommal jelentek meg az intézményben. Jól érzékelhető a munkaterhelés növekedése is a Szolgálatnál: 2012-ben megduplázódott mind a kliensek száma, mind a forgalom.

Ugyancsak a családsegítő szolgálat keretei között folyik a hajléktalan személyek támogatása, segítése. Az ezt a feladatot ellátó nappali melegedőt igénybe vevők száma 2012-ben ugyan valamelyest csökkent, azonban a forgalom 2011-ben és 2012-ben is 16.000 alkalom körül stabilizálódott, ami azt jelenti, hogy egy-egy kliens átlagosan 2010-ben és 2011-ben is 20-20 alkalommal, 2012-ben pedig már 24 alkalommal jelent meg a Szolgálatnál.

A Szociális Mosoda szolgáltatását igénybe vevők száma szintén emelkedett 2012-ben, 23 százalékkal.

Idősek nappali ellátása

Az idősek nappali ellátásában a férőhelyek száma nem változott a vizsgált időszakban (185), az ellátásban részesülők száma azonban emelkedett a 2003-ban tapasztaltnál képest, a legmagasabb 2011-2012-ben volt (240-241), ekkor 30%-kal több idős részesült az ellátásban, mint ahány férőhely rendelkezésre állt.

22. diagram: Idősek nappali ellátása

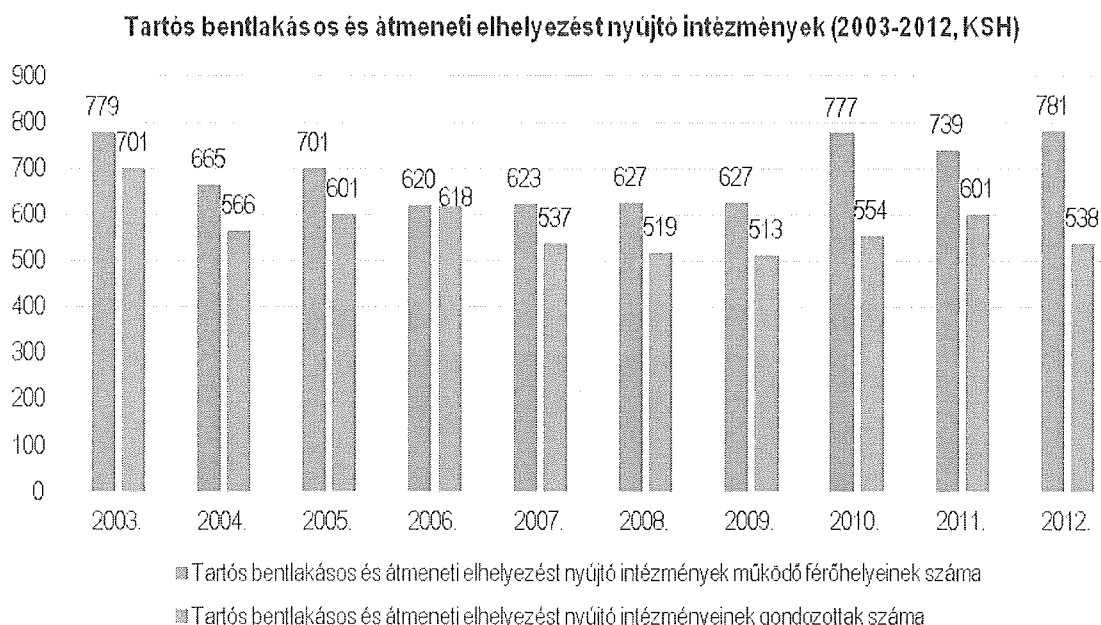
Fogyatékosok nappali ellátása

A fogyatékosokkal élő személyek nappali ellátása két intézmény keretei között történik, összesen 68 férőhelyen. A kismértékű férőhelyszám-csökkenést az indokolta, hogy 2013. február 1-jétől a köznevelési törvény előírásainak megfelelően a Fejlesztő Gondozó Központ által ellátott feladatok egy részét átvette a Klebelsberg Intézményfenntartó Központ Szárznád Általános Iskola, Szakiskola, Speciális Szakiskola és Fejlesztő Nevelést Oktatást Végző Iskolája.

Szakosított ellátások

Tartós bentlakásos és átmeneti elhelyezést nyújtó intézmények

A tartós bentlakásos és átmeneti elhelyezést nyújtó intézmények férőhely-kihasználtsága a vizsgált időszakban 70-100% között mozgott a férőhelyek és a gondozottak számának folyamatos ingadozása mellett, előbbi 620 és 780 között, míg az ellátottak száma 500-700 között mozgott. 2003-ban vették igénybe legtöbbször e lehetőséget (ekkor a férőhelyek száma is az egyik legmagasabb volt), 2009-ben a legkevesebben (ekkor a férőhelyek száma is az egyik legalacsonyabb volt).

23. diagram: Tartós bentlakásos és átmeneti elhelyezést nyújtó intézmények

Időskorúak gondozóháza

A szakosított ellátások körében átmeneti elhelyezést biztosító intézményként a kerületi önkormányzat időskorúak gondozóházát működtet, 12 férőhellyel. A 12 férőhelyen éves átlagban 11 gondozott élt, ami 92 százalékos kihasználtságot jelent.

Más átmeneti elhelyezést nyújtó intézményt a kerület nem tart fenn, a fogyatékosok, pszichiátriai betegek, szenvedélybetegek átmeneti elhelyezését és ellátását civil szervezettel (Félúton Alapítvány) kötött ellátási szerződéssel biztosítják.

Gyermekjóléti alapellátások

A Fióka Gyermekjóléti Központ által nyújtott gyermekjóléti szolgáltatásokat igénybe vevő családok száma 2005 óta 700-800 között ingadozott, 2010 óta pedig 800 fölé emelkedett. A gondozásban részesülő gyermekek 2009-ben voltak a legtöbbben, azóta valamelyes csökkent a számuk.

16. táblázat A Fióka Gyermekjóléti Központban családsegítésben részesült gyermekek és családok száma (2006-2012, KSH, SZTK)

	Gyermekek száma (fő)	Családok száma (db)
2006.	1559	772
2007.	1529	785
2008.	1597	716
2009.	1941	na.
2010.	1231	876
2011.	1483	1005
2012.	1493	932

17. táblázat: Veszélyeztetett kiskorúak száma (KSH)

Veszélyeztetettek száma	
2007.	893
2008.	1277
2009.	1507
2010.	1278
2011.	1272
2012.	1252

A kerületben élő veszélyeztetett gyermekek száma 2007-ben volt a legalacsonyabb, az ezt követő években egy év kivételével gyakorlatilag 1270 körüli számban stagnált.

A gyermekjóléti és köznevelési területen dolgozó munkatársakkal folytatott csoportos interjú megerősítette a veszélyeztetettek számára vonatkozó adatokat azzal, hogy ez az egy meghatározott időpontban nyilvántartott veszélyeztetettek száma, egy naptári év folyamán azonban összesen kb. 2000 gyermek szerepel a veszélyeztetettek nyilvántartásában.

A veszélyeztetettség okai között a lelki elhanyagolás, a szülői figyelem hiánya mellett nagy számban szerepel a család anyagi helyzetének megromlása. A nyomor, a köztartozások miatt fűtetlen, világítás nélküli lakás, a lakhatás és a munkahely bizonytalansága felemészti a szülők erejét, reménytelennek tartják helyzetüket és nem látnak esélyt arra, hogy gyermekeik sorsán javítani tudjanak. Ebből a perspektívavesztett állapotból csak összehangolt – pénzügyi, munkahelyteremtési, családsegítési támogatásokkal lehet kimozdítani a családokat.

Jelentős feladatokat ró a gyermekjóléti szolgálatokra, és nem csak a XV. kerületben, az iskolai igazolatlan hiányzásokkal kapcsolatos hatályos szabályozás. A tapasztalatok szerint az új eljárásrend nem hozott valódi változást: úgy tűnik, hogy a hiányzások száma érdemben nem csökkent, csak az eddigi igazolatlan órák száma esett vissza és ezzel együtt megnőtt az igazolt hiányzásoké. Fontos volna a kétféle hiányzást egységesen vizsgálni és ennek függvényében mérlegelni, hogy milyen valódi intézkedésekre volna szükség.

Az iskolai hiányzások problémája felveti általában is az iskolai és óvodai gyermekvédelem helyzetét. A köznevelési rendszer változása, az iskolák állami fenntartásba kerülése kedvezőtlen változásokat hozott ezen a területen. Az eddig függetlenített iskolai gyermekvédelmi felelősi és iskolapszichológusi státuszok megszüntetésével gyakorlatilag eltűntek az iskolákból azok a pedagógusok, akik mostanra már rendelkeztek azzal az elméleti és gyakorlati tudással, család- és gyermekismerettel és nem utolsó sorban elegendő munkaidővel ahhoz, hogy hatékony gyermekvédelmi prevenciót végezzenek. Reális a veszélye annak, hogy ilyen feltételek mellett az iskolai gyermekvédelem nem fog működni, a gyermekvédelmi problémák csak megkésve jutnak a szakemberek tudomására, amikor a beavatkozás már csak kisebb hatékonyságú vagy eredménytelen lesz.

E szempontból az óvodák jobb helyzetben vannak, mivel itt a fenntartó önkormányzat státuszokat biztosított óvodapszichológusok alkalmazására, akik diagnosztikai, fejlesztési feladataik mellett alkalmasak és képesek a gyermekvédelmi problémák észlelésre és a szükséges jelzés megtételére.

Jó gyakorlatnak ítélik meg a gyerekekkel, fiatalokkal foglalkozó szakemberek, hogy az Önkormányzat által szervezett, finanszírozott nyári programok, táborok sok gyermeket elérnek, valódi pihenést, értelmes időtöltést jelentenek számukra. Ugyancsak jól működik a nyári étkeztetés, ami szélesebb kör

számára is biztosítható lenne. Fontos volna, hogy a jövedelemhatárt kevéssel túllépő családok is részesülhessenek a térítési díj kedvezményeiből.

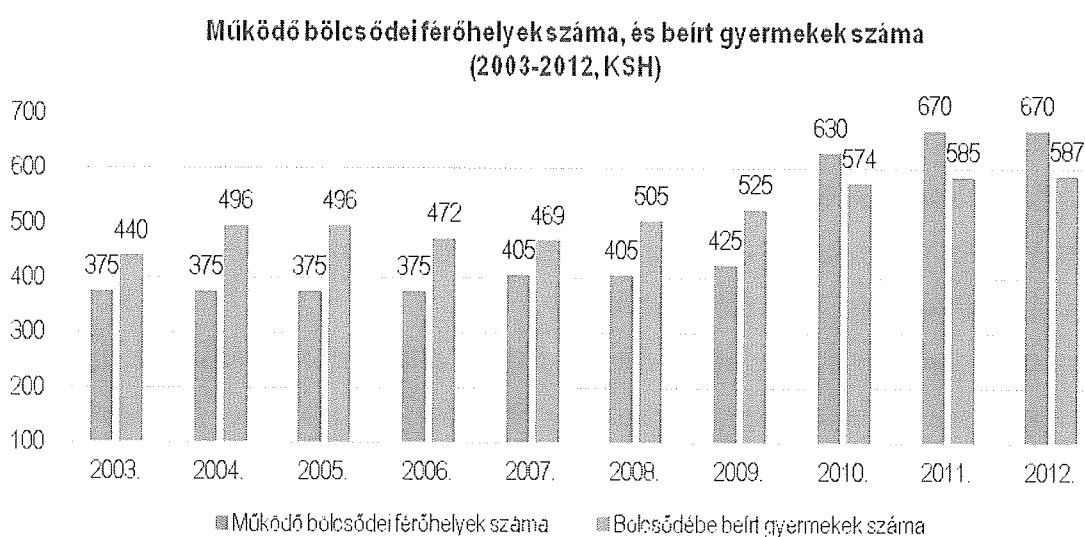
Szükség lenne arra is, hogy a hétvégéken és nyáron az iskolák is megnyissák a rendelkezésre álló tereiket,- így pl. a sportudvarokat, tornatermeket - annak érdekében, hogy a gyermekek és a családok a közelben találhassanak lehetőséget a szabadidő hasznos eltöltésére.

A szakemberek által jelzett főbb problémák:

- iskolai gyermekvédelem megszűnése
- nincs elegendő védett tér a gyerekek számára, ahol biztonságban tölthetik szabad idejüket, nincsenek kitéve támadásnak, molesztálásnak, rablásnak
- gyermekek egy része éhesen megy iskolába, hiányzik az a korábbi méltányossági keret, amiből biztosítani lehetett minden rászoruló gyermek számára az iskolatejet, kiflit
- nincs elegendő, a fiatalokat vonzó közösségi tér, aktivitás, ami alternatívát jelentene a „plázázásnak”, a céltalan és nem egyszer bűncselekményekhez vezető tétlen együttléteknak

Bölcsődei ellátás

A bölcsődei férőhelyek számát a kerületben lévő 7 intézményben 2003 óta majd' 2-szeresére emelték, valamint a beíratott gyermekek száma is folyamatosan emelkedett, összességében mintegy 30%-kal. Míg 2003 és 2010 között 20-30%-kal meghaladta a beíratott gyermekek száma a férőhelyek számát, addig 2011-2012-ben már csak 87%-os a kihasználtság. A forduló évet 2010 jelentette, amikor jogszabályi változás következtében emelni lehetett a csoportlétszámokat, így jóval 600 fölé emelkedhetett a férőhelyszám.

24. diagram: Bölcsődei ellátások

Családi napközi, házi gyermekfelügyelet

A kerületben magánvállalkozások keretei között működik 5 családi napközi, gyakorlatilag teljes férőhelykihasználtsággal. A férőhelyszám 2010-ben volt a legmagasabb, ekkor 28 gyermeket tudtak fogadni és ténylegesen ennyi is volt a gondozottak száma. 2011-12-ben a férőhelyszám 21-re csökkent.

Házi gyermekfelügyelet általi gondozásban 2013-ban összesen 7 gyermek részesült.

Gyermekek átmeneti gondozása

Átmeneti gondozásba vett gyermekek elhelyezését a kerület ellátási szerződésekkel oldja meg. Az Aranyhíd Gyermekek Átmeneti Otthonába került gyermekek az évek folyamán egyre hosszabb időt töltenek az otthonban, ami jelzi, hogy egyre nehezebb a családok helyzetét az átmeneti gondozás ideje alatt rendezni. Ugyancsak kedvezőtlen tendenciára utal, hogy a családok átmeneti otthonában való elhelyezést igénylő családok száma jóval meghaladja a rendelkezésre álló férőhelyszámot, mintegy háromszorosa annak.

18. táblázat: Gyermekek Átmeneti Otthonában töltött idő (2010-2012, SZTK)

	Átlagos idő (nap/gyermek)
2010.	71
2011.	92
2012.	125

Lakosság egészségügyi állapota és ellátása

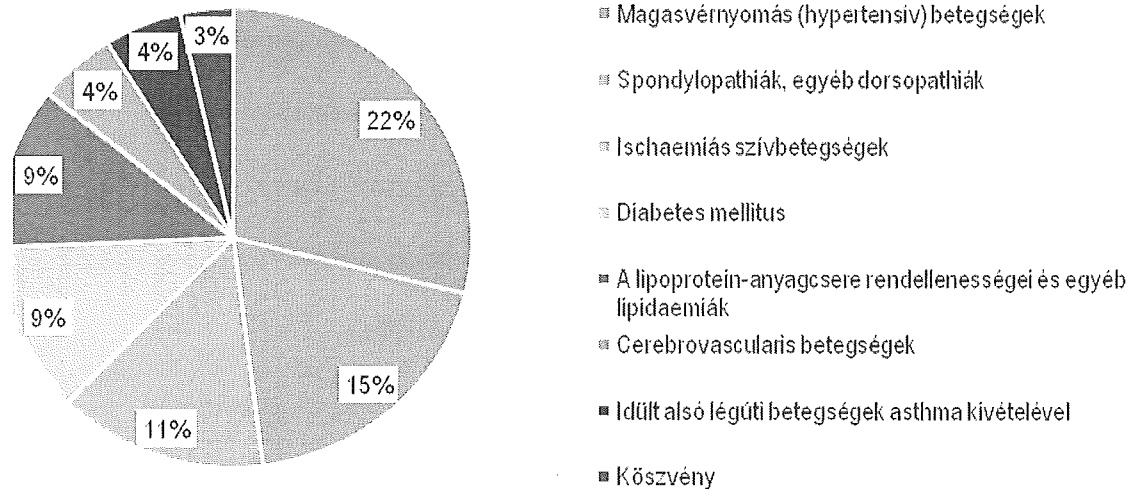
A XV. kerületben 40 felnőtt és 15 gyermek háziorvosi körzet található. A KSH adatai szerint az elmúlt években átlagosan 300-330 ezer esetben jelentek meg betegek a felnőtt háziorvosi rendeléseken. Az adatsorok tanúsága szerint az utóbbi években jelentősen csökken azoknak az eseteknek a száma, amikor a betegek lakásukra hívják ki a háziorvost.

19. táblázat: Háziorvosi ellátásban a rendelésen megjelentek száma (2003-2012, KSH)

A háziorvosi ellátásban a rendelésen megjelentek száma (eset)	
2003. év	321.960
2004. év	330.739
2005. év	343.431
2006. év	361.395
2007. év	296.680
2008. év	303.744
2009. év	310.015
2010. év	320.465
2011. év	324.674
2012. év	323.839

A KSH részére benyújtott, 2013. évi adatszolgáltatás alapján elmondható, hogy a házi orvosoknál bejelentkezett és 2013-ban náluk páciensként megjelent nők betegségei 65%-ban besorolhatóak 5 betegségtypusba. A fennmaradó 35% pedig másik 35 betegségtypus között oszlik meg.

Leggyakrabban előforduló betegség típusok a nők körében (KSH, 2013)

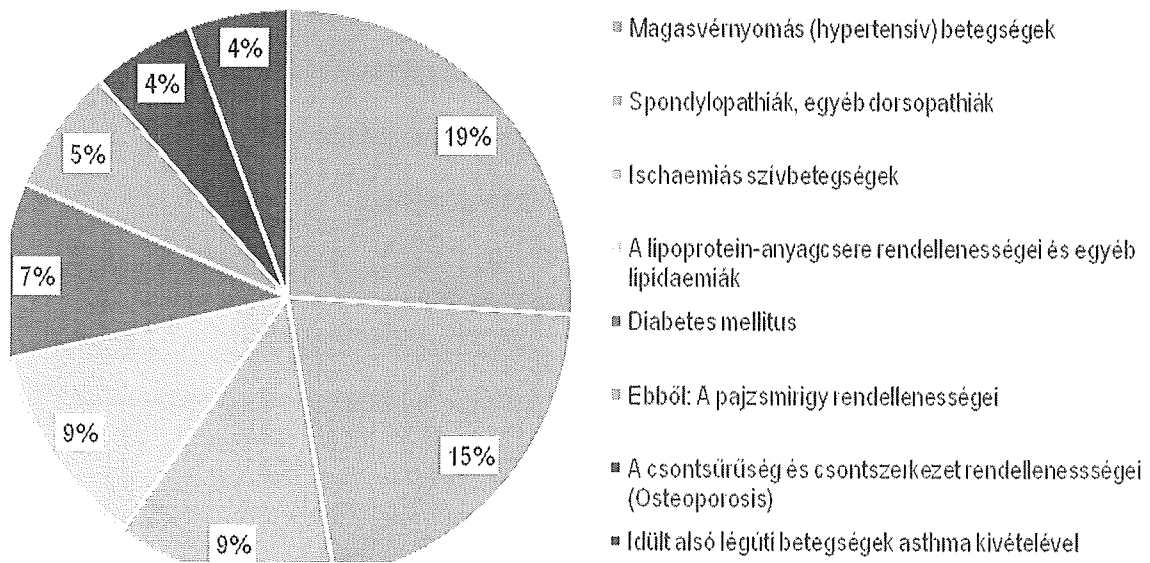
25. diagram: Gyakori betegségek a nők körében

A nők körében kiugróan magas érték kapcsolódik a magas vérnyomáshoz, azt a szintén gyakori, de csak 11-15 %-os érintettségű Spondylopathiák, egyéb dorsopathiák (csigolyák és a csontrendszer megbetegedései) és az Ischaemiás szívbetegségek követik. Ugyan 10% alatti értéket vesz fel a Diabetes mellitus, illetve a lipoprotein-anyagcsere rendellenességei és egyéb lipidaemiák (zsír-anyagcsere megbetegedései), de ezeket is többezres gyakorisággal regisztrálták a XV. kerületi orvosok.

A férfiak körében hasonló eredmények születtek a 2013. évi adatok alapján, betegségeiknek 72%-a oszlik meg 8 betegség típus között. Körükben is a magasvérnyomás a leggyakrabban előforduló betegség típus, melyet szintén a Spondylopathiák, egyéb dorsopathiák követ a maga 15%-os előfordulási gyakoriságával. Szintén igen sokszor megjelenő betegség a Ischaemiás szívbetegségek és a lipoprotein-anyagcsere rendellenességei és egyéb lipidaemiák (9-9%), továbbá még többezres méreteket ölt a Diabetes mellitus miatt orvosokhoz forduló férfiak száma is.

A betegség típusok előfordulási sorrendje mind a nők, mind a férfiak esetében gyakorlatilag megegyezik a 2007-es KSH adatokkal.

Leggyakrabban előforduló betegségtípusok a férfiak körében (KSH, 2013)

26. diagram: Gyakori betegségek a férfiak körében

Közbiztonság helyzete

Általános összefoglaló

A kerületet kettévágja az *M3-as autópálya*. Észak-Pest egyik *legforgalmasabb közútja* a Szentmihályi út szintén komoly befolyással van a közlekedésbiztonsági, valamint a bűnügyi helyzetre is.

Rákospalota és Újpest határán található a Budapest-Vác *vasútvonal*, Palota és Zugló határán pedig az ún. *Körvasútsor*.

A kerületben számos nagy bevásárlóközpont működik: Pólus Center, Metro, Praktiker és az Asia Center. 2012-ben a kerületben ismertté vált bűncselekmények mintegy 15 %-át az említett *bevásárlóközpontokban* követték el.

A bűncselekmények közül a *vagyon elleni bűncselekmények* aránya kimagasló, 60-70 %. A vagyon elleni bűncselekményeken belül leggyakoribb típusok: az üzleti, a betöréses, a gépkocsi vagy a gépkocsiból történő lopások, a rongálás, a hitel, illetve lízingcsalások, valamint az utóbbi időszakban az idősek sérelmére elkövetett lopások.

Betöréses lopások

A betöréses lopásokon keretében az elmúlt évekhez képest megnövekedett a *tároló és pincefeltörések* száma.

A tároló és pincefeltörés bűncselekményeket többnyire helyi lakosok, *egzisztenciálisan lecsúszott elkövetők* hajtják végre, illetve a megélhetésükhöz szükséges élelmiszereket és használati tárgyakat tulajdonítanak el.

Személygépkocsikkal kapcsolatos bűncselekmények

A vagyon elleni bűncselekmények meghatározó összetevője a *gépjárművekkel* kapcsolatos bűncselekmények, azon belül is nagyobb részt nyitott gépkocsikból történő lopások, valamint gépkocsiról történő lopások ügyében került sor nyomozás elrendelésére.

A gépjárművekkel kapcsolatos bűncselekmények tekintetében megállapítható, hogy azok nagy részét a *lakótelepi részeken* követték el, mivel a parkolóhelyeket a házak elé, köré építették, illetve a parkolók a növekvő gépjárműpark miatt zsúfoltá váltak, így a szorosan egymás mellett álló gépkocsik megkönnyítik az elkövetők munkáját.

Rablások

A rablások túlnyomó többségét a *közterületen* követték el.

A rablások *sértettjei* főként *fiatal és gyermekkorú* személyek. A bűncselekmények elkövetési tárgya - az ügyek jelentős részében - mobiltelefon és zsebpénz, amely néhány ezer forint.

A másik sértetti kör a késő esti órákban a *szórakozóhelyről a lakásába tartó* fiatal felnőttek, míg itt az elkövetési tárgy általában a táskában lévő értékek vagy személyi számítógép, illetve a 2012-es év II. felében megnövekedett a *hajléktalan* személyek egymás ellen elkövetett rablásainak száma.

A trükkös lopások során az elkövetők különböző legendák segítségével férköznek az emberek bizalmába, vagy valamely *szolgáltató alkalmazottjának* adják ki magukat, majd a sértettek figyelmét elterelve tulajdonítják el az értékeiket. Ezen bűncselekmény sértettjei minden esetben időskorú személyek voltak.

A jelentős gazdasági változások új irányt szabtak a gazdasági bűnözésnek, kvalifikáltabb elkövetési módszerek, új bűnözési formák, új elkövetési magatartások jelentek meg. Nagy jelentőségű a hitelezői szférában a *hitelezői csalás*, a tulajdonosi szférában a *csalás, sikkasztás, hűtlen vagy hanyag kezelés, bankkártyával visszaélés*, továbbá a banktitok és számviteli fejelem megsértése, melyek már elősegítik a fent említett bűncselekmények elkövetését.

A gazdasági életben történt változásokhoz kénytelenek a bűnelkövetők is igazodni, így a *hitelkártyák* elterjedésével fokozódtak az ilyen jellegű visszaélések. Egyrészt az ügyfelek által elvesztett, vagy éppen más bűncselekmények elkövetése során megszerzett hitelkártyákkal és személyi igazolványokkal történtek pénzfelvételek.

A *köz- és magánokirat* hamisítások az élet különböző területein és módon tűnnek fel éppen úgy a magánéletben, mint az üzleti vállalkozásokban.

A Bűnügyi Osztály ifjúságvédelmi, áldozatvédelmi, bűnmegelőzési feladatokat is végrehajtott, így:

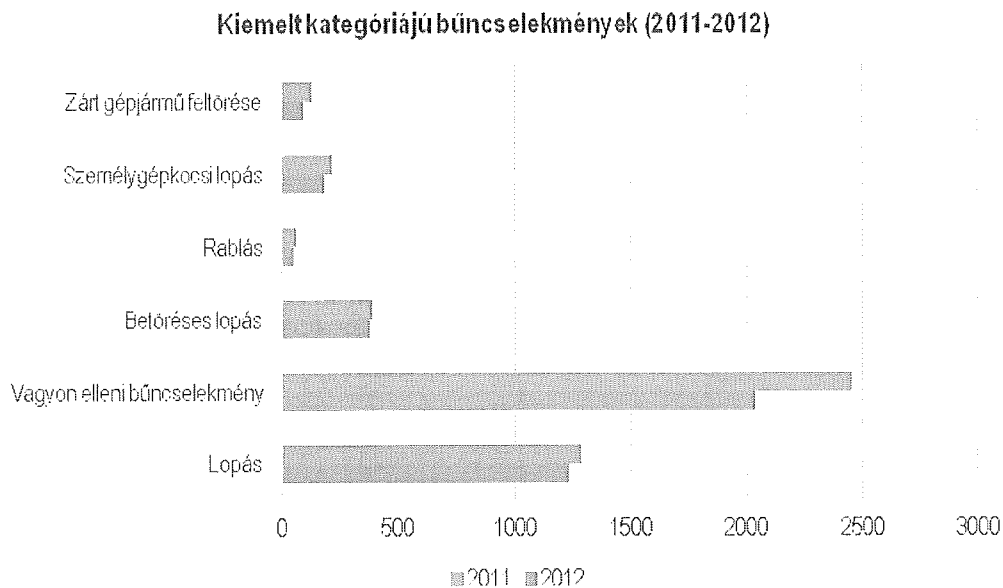
- a kerületben lévő általános és szakközépiskolákkal folyamatos kapcsolattartás és igény szerint osztályfőnöki órák keretében bűnmegelőzési előadások tartása
- folyamatos kapcsolattartás a kerületünkben működő társszervekkel, Gyámhivatallal, Gyámhatósággal, Gyermekjóléti Szolgálattal, egyéb civil szervezetekkel

Személyi sérüléssel járó balesetek:	2011.év	2012.év
Halálos:	1	1
Súlyos:	27	18
Könnyű:	98	89

A balesetveszélyesebb útvonalak általában a főútvonalak:

Szentmihályi út, M3-as bevezető szakasz, M3-as kivezető szakasz, Páskomliget út, Fő utca, Régifóti út, Rákos út.

Főbb baleseti okok: az elsőbbség meg nem adása, gyorsajtás (relatív, abszolút), követési távolság be nem tartása, előzés, szabálytalan parkolás, illetve a kilépés álló jármű takarásából, hirtelen lelépés az úttestre, tiltott helyen történő áthaladás.

27. diagram: Kiemelt kategóriájú bűncselekmények

A BRFK XV. kerületi Rendőrkapitányságának 2012. évi beszámolója alapján került megjelenítésre a kiemelt kategóriájú bűncselekményekhez tartozó esetszámok. Látható, hogy a vagyon elleni bűncselekmények száma kiugróan magas értéket képvisel, azt a körülbelül fele annyi lopás követi, harmadikként a betöréses lopások jelennek meg. Ezen kiemelt kategóriájú bűncselekményeken belül a személygépkocsi lopások, a zárt gépjármű feltörések és a rablások összesen alig 10%-ot tesznek ki. Megfigyelhető továbbá, hogy 2012-re minden bűncselekménytípus elkövetési gyakorisága csökkent, 2011-hez viszonyítva. Legnagyobb arányban (30%-kal) zárt gépjármű feltörések száma csökkent, melyet a vagyon elleni bűncselekmények, a személygépkocsi lopások (17%-kal) és a rablások (15%-kal) számának csökkenése követ.

Kiemelt célcsoportok

Idősek helyzete

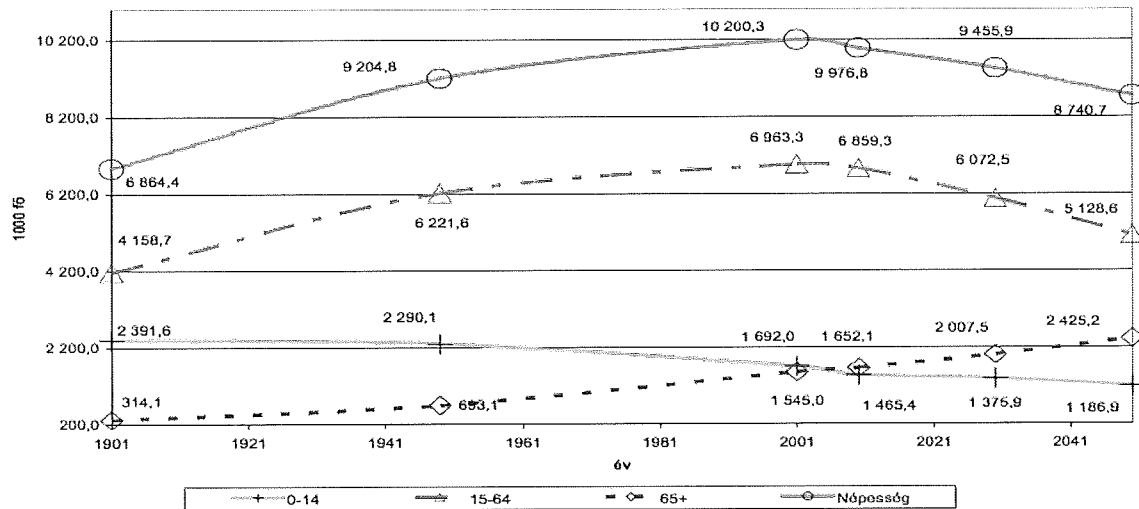
Az idősek helyzete Magyarországon

Az idősödés témaköre a társadalomkutatások egyik legfontosabb részterülete. 2010 és 2030 között Európa 65 év feletti lakosságának aránya eléri, sőt várhatóan meg is haladja a 40 százalékot. Magyarországot az öregedés problémája fokozottan fogja érinteni, mivel az össznépesség létszáma mindeközben csökkenő tendenciát mutat.

Ezzel párhuzamosan a háztartások számának gyors ütemű növekedése várható, aminek legfőbb oka, az egyszemélyes háztartások számának emelkedése. 1960-ban az EU tagállamaiban 3,2 fős volt az átlagos háztartásnagyság, ez 2001-re 2,4-re apadt. Az egygenerációs háztartások aránya 2004-ben az EU tagállamaiban 40 és 70 százalék között alakult, az azóta csatlakozott tagállamokban 50% alatt maradt. Az öregedés miatt az egyre növekvő számú egyszemélyes háztartás relatív jövedelmi helyzete rosszabb az átlagosnál, legjobb helyzetben a 2-4 fős, tehát legfeljebb kétgenerációs háztartások vannak.

Magyarországon a háztartások között egyre magasabb az egyszemélyes háztartások aránya, ma a 70 éves és idősebb népesség egyharmada él egyedül, és e korosztály közel felének a mindennapi életvitelét akadályozó problémája van (mozgásában akadályozott, érzékszervi károsodásai vannak stb.).

Népeség száma, előreszámítása, 1901-2050

Jól látható, hogy míg a teljes magyar lakosság száma várhatóan csökken és a 2001-es csúcspont után egyenletes csökkenő tendencia rajzolódik ki, addig a 65 évnél idősebbek száma egyenletesen növekszik. A két egymással ellentétes tendencia összegződő eredménye pedig az lesz, hogy a 65 évnél idősebbek aránya a lakosságon belül egyre magasabbá válik.

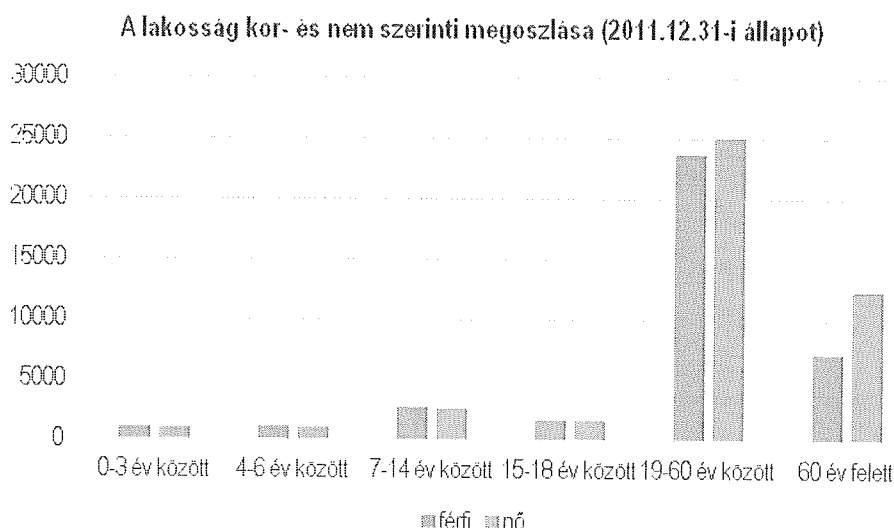
Idősek helyzete a XV. kerületben

Demográfiai adatok

A fentiekben bemutatott folyamatok játszódhatnak le a XV. kerületben is. A 60 év felettiek jelentik a második legnagyobb korcsoportot a lakosságon belül. Tehát miközben a kerület lakosságának száma folyamatosan csökken, a 60 éven felüliek aránya permanensen nő az összlakosságon belül és mára ők adják a lakónépesség csaknem 25 százalékát

20. táblázat: Koreloszlás (KSH)

Életkor	Férfi	Nő	Összes
0-3 év között	1010	989	1999
4-6 év között	1046	1005	2051
7-14 év között	2680	2520	5200
15-18 év között	1629	1552	3181
19-60 év között	23647	25065	48712
60 év felett	7183	12327	19510
Összesen:	37195	43458	80653

28. diagram: Lakosság koreloszlása

Az országos adatokhoz hasonlóan a XV. kerületben is az idős emberek között sokkal nagyobb arányban élnek a nők. A 60 év feletti személyek körében a nők aránya majdnem a kétszerese a férfiakénak, 75 év felett pedig már több mint a kétszerese. Míg a férfiak-nők aránya a XV. kerület lakosságában 46-54 százalék, addig az idősek esetében ez a megoszlás 37-63 százalék.

A demográfiai adatokból jól látható a lakosság elöregedése, ami előrevetíti, hogy várhatóan nő az igény az idősek önálló életvitelét segítő szolgáltatások iránt. Az egyedül élő idősek aránya kb. 65 százalék, a háztartások nagy részét az alacsony nyugdíjjal rendelkező özvegy nők alkotják. Előrejelzések szerint a születéskor várható élettartam erőteljesen kitolódik, ezért az idősek sokáig maradnak részesei az ellátórendszereknek. Bár sajnálatos tény, hogy a külső kerületek közül a XV. kerület népességfogyása a legnagyobb mértékű, ugyanakkor megvan a szándék ahhoz, vannak kezdeményezések annak érdekében, hogy a visszaáramló népességet befogadja.

A három kerületrészt közül a „fiatal” Újpalota lakossága nemcsak fogyóban, hanem elöregedőben is van, nemcsak „hozzaöregedett” Rákospalotához, hanem kicsit le is hagyta. Legnagyobb arányban idős emberek Pestújhelyen élnek, de a kerület népességéhez viszonyított létszámuk viszonylag csekély.

Külön említést érdemelnek az újpalotai lakótelep demográfiai jellemzői. Rendkívül magas az időskorúak száma, az egyszemélyes háztartások, az egyszülős családok aránya, valamint azoké a családoké, melyekben egy kereső sincsen.

A kerület öregedési mutatói

A XV. kerület területét és lakosságát tekintve a közepesen nagy kerületek közé sorolható, népsűrűsége inkább alacsony. A kerületi öregedési index 2012-ben 158,4 százalék volt, amely átlagon felüli mértéket mutat. Ez a statisztikai mutatószám azt jelzi, hogy mennyi az idős (65 év feletti)

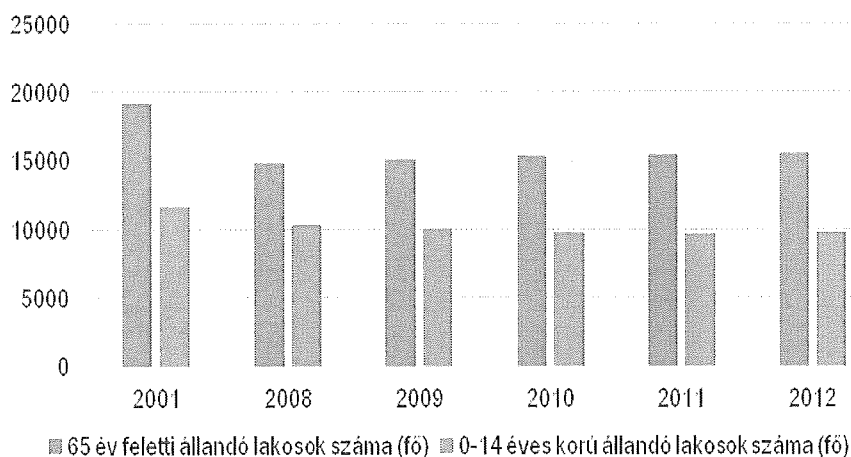
népesség aránya a fiatal (14 év alatti) népességhez képest, vagy más megfogalmazásban: 100 fő 14 év alatti lakosra hány 65 év feletti lakos jut. A magyarországi öregedési index 118,9; az ennél jóval magasabb budapesti pedig 147,8. Látható tehát, hogy a XV. kerület az utóbbi 10 évben mindvégig jóval a budapesti átlagot meghaladó mértékben öregedett el.

Budapest XV. kerületének öregedési indexe

21. táblázat: Öregedési index

	65 év feletti állandó lakosok száma (fő)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő)	Öregedési index
2001	19153	11697	163%
2008	14833	10290	144%
2009	15097	10051	150%
2010	15366	9795	156%
2011	15481	9692	159%
2012	15517	9795	158%

0-14 éves és 65 év feletti lakosok száma

29. diagram: Öregedési mutató

Egyszemélyes háztartások a kerületben

22. táblázat: Egyszemélyes háztartások száma életkor szerint (2012)

	Nő (fő)	Férfi (fő)	Összesen (fő)
65-70	2942	2063	5005
71-75	2385	1453	3838
76-80	1828	1010	2838
80+	841	414	1255

Jelentős arányban fordulnak elő egyszemélyes háztartások a XV. kerületben (30%). A problémát nagyrészt azok az egyszemélyes háztartások jelentik, ahol egy idős ember egymaga kénytelen megélni a jövedelméből.

A nyugdíjban és nyugdíjszerű ellátásban részesülő személyek száma és ellátásuk összege

Arányaiban nagyjából hasonlóan alakulnak a különféle ellátások Budapesten. Az összes nyugdíj és nyugdíjszerű ellátási forma átlagos összege magasabb a fővárosban, mint a XV. kerületben. Két kivétel van ez alól, a korhatár alatti rokkantsági nyugdíj, illetve a járadék, amelyek átlagos összegei csaknem megegyeznek.

23. táblázat: Nyugdíjban, nyugdíjszerű ellátásban részesülők száma (2012)

Ellátásban részesülők száma (fő)	
2008	25094
2009	24634
2010	24042
2011	24069
2012	24154

A kerületben, a nyugdíjban, nyugdíjszerű ellátásban részesülők száma évek óta közel azonos mértékű, 2012-ben 24 154 fő részesült ellátásban. A lakosság előregedéséből következően a fővárosi összehasonlításban az átlagnál magasabb az ezer lakosra jutó nyugdíjban vagy nyugdíjszerű ellátásban részesülők száma (301 fő – 107 %), ugyanakkor a havi nyugdíjak teljes összege a fővárosi átlagnál alacsonyabb.

Egészségügyi ellátások

A fókuszcsoporthoz tartozó interjú, illetve a kérdőíves kutatás alapján elmondható, hogy a célcsoport az orvosi ellátás színvonalával összességében elégedett. A XV. kerületben az orvosi szakellátást az Önkormányzat Egészségügyi Intézménye biztosítja a kerület valamennyi lakosa, így az idős emberek számára is.

Az intézmény az Önkormányzat támogatásával 2005. január 1-ig az orvosi rendelők többségének az akadálymentesítését végrehajtotta, ezzel elérve, hogy a mozgásukban korlátozott (és nem csupán mozgássérült, hanem idős, nehezen közlekedő) személyek a rendelőkbe akadálytalanul bejussanak.

Az Egészségügyi Intézmény a napi betegforgalom ellátása mellett jelentős szerepet vállal az idősek gondozásában, felvilágosításában.

Az önkormányzat az egészségügyi ellátórendszeren belül továbbra is gondoskodni kíván a járóbeteg szakellátás fenntartásáról, támogatja és segíti az alapellátást végző háziorvosok munkáját, tevékenységét. Biztosítja a kerületi háziorvosi rendelők fenntartását, gondoskodik a rendelők épületének felújításáról, korszerűsítéséről.

Kulturális, szórakozási, képzési-tanulási, szabadidős lehetőségek

Fontos az egész életen át tartó tanulás szerepét hangsúlyozni, a folyamatot biztosítani. Ehhez az elváráshoz, a kerületi közművelődési szakemberek tapasztalatai szerint, e korosztály igen nagy hányada feltűnően hamar, jól és igen könnyen adaptálódik.

Az időskorúak tapasztalataikat mindig készséggel, nagy örömmel és aktivitással adják át a mai aktív korú, döntési helyzetben lévő korosztályok, csoportok számára. E közösségi, társadalmi aktivitásuk kiélésének egyik legfontosabb színtere lehet a közművelődés minden intézménye a közösségi kultúrát alkotó, elsajátító civil szervezetek, csoportok befogadó magatartása.

A Csokonai Művelődési Központ és intézményei a kerület mindhárom alkotórészében, Rákospalotán, Pestújhelyen, Újpalotán több évtizedes múltú „nyugdíjas klubok”, hobbi közösségek, s egyéb civil szervezeteket befogadó és segítő együttműködő közösségi színtereként működik. A nyugdíjas korú közösségek közel két évtizedes fennmaradásának és működésének egyik legfontosabbnak tartott magyarázata, hogy az intézmény munkatársai teljes mértékben, tiszteletben tartják az önállóságukat. Idősek Klubjai mindhárom kerületrészben működnek (Arany János utca, Kontyfa utca, Klebelsberg Kunó utca). Ezeket a régi típusú intézményeket hivatott a Levendula 60+ az Aktív Időskor Gyógyító Programja megújítani. Részben számukra nyújt új lehetőségeket a testi-lelki-szellemi fejlődés, színtentartás érdekében.

Civil szervezetek

A XV. kerületben számos civil szervezet működik, amelyeket az önkormányzat lehetőségéhez mért támogatást nyújt (pl. pályázatok). Több olyan szervezet is működik, amely idős korúakkal foglalkozik.

A jelenleg a kerületben működő civil szervezetekkel meglévő kapcsolatot folyamatosan bővítik, és ösztönzik az időseket új szervezetek alakítására.

- Budapest XV. kerületi Idősek és Nyugdíjasok Egyesülete
- Egészségmegőrző Egyesület
- Hosszútávú Egészségvédelmi Program Egyesület
- Palotai Öregfiúk Kulturális és Sport Egyesület
- Szolidáris Kisnyugdíjasok Egyesülete

Problémát jelent ugyanakkor az utánpótlás ezekben a szervezetekben, sok esetben a tagok betegsége, halála után nehéz új tagokat találni. A másik probléma, hogy az adminisztratív elvárásoknak, komolyabb pályázati feltételeknek nehezen tudnak megfelelni ezek a szervezetek, ebben azonban az Önkormányzat sokat tud segíteni.

Idősügyi Tanács

Felismerve az idősüggyel kapcsolatos teendők fontosságát és jelentőségét, a XV. kerület képviselőtestülete 2013-ban létrehozta az Idősügyi Tanácsot. A Tanácsban az érintett terület képviselői vannak jelen. A Tanács létrehozásának célja az önszerveződés támogatása, elősegítése, valamint, hogy az érintettek be legyen vonva az őket érintő döntésekbe.

Az Önkormányzat Idősbarát Vállalkozás programot indít ez évben, melynek része egy kedvezménykártya kibocsátása a 60 év feletti lakosok számára. A csatlakozó vállalkozóknál kedvezményesen vásárolhatnak a kártya tulajdonosai. A kártya elnevezése „60+ Levendula XV.”

„Tanulni minden korban érdemes!” mottóval indult, az Aktív Időskor Szabadegyeteme ingyenes előadássorozat a XV. kerületi „Levendula” 60+ program keretében.

Idősek a munka területén

Az utóbbi évtizedben a foglalkoztatás terén végbement változások az idősebb korosztályt fokozottabban érintették. A 1990-es évek elején a munkahelyek számának visszaesésével a nyugdíjas korúak, illetve a nyugdíj előtt állók elhelyezkedési esélyei csökkentek a legjelentősebben.

2001-ben a XV. kerületi népesség nem egészen 1 százaléka volt 60 éven felüli foglalkoztatott. A 60 éven felüli idősebb foglalkoztatottak döntő többsége szellemi munkakörben dolgozott, jelentős részük a szolgáltatási jellegű gazdasági ágakban. A 2011. évi népszámlálási adatok szerint kerületben a 60 év

feletti nyugdíjasok közül 1283 fő volt foglalkoztatott, amely az aktív keresők (33 251 fő) 3,9 százaléka, a kerületi népesség 1,6 százaléka.

Fókuszcsoportos interjú, összegzés

A primer feltáró kutatás módszerei és a bevont szervezetek és szakemberek száma:

Módszer	Fő / db
Fókuszcsoportos megbeszélések résztvevői	16
Összes bevont szakember száma	14
Bevont, megkérdezett szervezetek száma összesen	8
Kérdőív	20

A fókuszcsoportban végzett feltáró munka az alábbi kérdéskörökre összpontosított:

1. Az idősek esélyegyenlőségével, ellátásával kapcsolatban, melyek a legfontosabb aktuális problémák a kerületben?
2. Milyen hiányosságokat, elmaradásokat lát az idősek esélyegyenlőségét segítő, támogató eddigi programok kapcsán?
3. Hogyan, milyen intézkedésekkel, programokkal, fejlesztésekkel lehetne erősíteni és javítani az idősek esélyegyenlőségét?

Problématerületek

Általános problémák, hiányosságok

- Gyenge a célcsoport helyi érdekérvényesítő képessége, ezeket segítő nyilvános fórumok hiánya
- Az érintettek (helyi szervezetek, intézmények és a célcsoport tagjai) között gyenge az együttműködés, a párbeszéd és az információáramlás.
- A célcsoportokhoz kapcsolódó ellátórendszerben dolgozó szakemberek együttműködése gyenge, akadozó, hiányos, néha csak esetleges, személyes kapcsolatokra alapozott.
- Egyre növekvő célcsoport, fokozódó szociális és társadalmi nyomás
- Pályázati lehetőségek támogatását erősíteni kellene
- Férőhelybővítésre lenne szükség a bentlakásos ellátásban
- Kulturális élet – megfelelő közösségi programok biztosítása, kávéházas városi mag hiánya
- Akadálymentes közlekedés, útburkolatok javítása
- Intelligens buszmegállók kiépítése
- Zöldfelületek növelése, parkok, sétálóké kialakítása

- Több illemhely létesítése
- Egészséges táplálkozás, felvilágosító programok szervezése
- Egészséges aktív időskor biztosítása
- Idősgondozás területén dolgozó szakemberek számára támogató programok
- egyre növekszik az idős egyszemélyes háztartások száma,
- A közbiztonság nem megfelelő, az időskorúak egyre bizalmatlanabbak a hozzájuk érkező gondozókkal szemben
- A középületek, hivatalok alacsony arányban akadálymentesítettek

A 2009-ben készített szociális térkép alapján a következő problémák, igények merültek fel:

Az ellátórendszer által regisztrált szükségletek:

- önellátási képesség hiányából adódó gondozás
- egészségi állapotból adódó gondozás
- szállítás az idősek klubjába, sokan nem tudnak eljutni a klubokba, programokra
- elmagányosodás problémája és annak kezelése
- kulturális programok hiánya
- ingyenes kirándulások hiánya
- szervezett nyaralás
- előadások – különösen egészséggel foglalkozó témában
- gyógytorna
- demencia klub

Kerületrészek speciális szükségletei:

A lakosság részéről érkező igények:

- demens személyek nappali ellátása
- rendszeres személyszállítás a klubokba és haza
- térítésmentes szolgáltatások (kirándulás, egészségügyi vizsgálat, stb.)

Házi segítségnyújtás területén:

Regisztrált szükségletek családi házas övezetben:

- fűtésben való segítségnyújtás
- vízmelegítés fürdetéshez
- kert és az utca tisztántartása, hó eltakarítása

A lakosság és a társintézmények részéről érkező jelenleg nem kielégített igények:

- orvoshoz, illetve szakrendelésre szállítás azonnali szükség esetén
- nagytakarításban való segítségnyújtás

A szociális térkép felülvizsgálatának idején a fent említett problémák még mindig, jellemzően tapasztalhatóak.

Problémákhoz kapcsolódó meglévő gyengeségek:

- A területben lakó idősök biztonságérzete alacsony (hasonlóan az ország más területein lakókhöz). A félelemérzet köthető a korhoz és a kiszolgáltatottsághoz is, de bizonyos helyszínek (éjjel-nappali boltok, szűk, kikerülhetetlen aluljárók, hajléktalanok) valós erővel töltik el bizonytalansággal az arra járókat.
- Mind a kérdőíves kutatás, mind pedig a fókuszcsoportos beszélgetések során kiderült, hogy a területben élő idősök jelentős része információszegénységben szenved. Sok esetben nem tudnak programokról, intézkedésekről, és a beszélgetés során egymástól értesültek a lehetőségekről.
- A célcsoport többsége nem fordít elegendő figyelmet szellemi és fizikai aktivitásának megőrzésére.
- Az önkéntes aktivitás szintje alacsony.

Az interjúk során elhangzottak szerint az idős emberek többsége, főként az egyedül élők, elzárkózva, magányosan élnek. Általában délelőtt elintézik az elintézendő ügyeket, hazatérnek, és másnapig már nem mozdulnak ki programok, illetve a biztonságérzet hiánya miatt. Az egyik legerőteljesebben megjelenő igény a társaságra, a közösségre irányul. Kedvező hatással lehet aktív programok biztosítása. Fontos továbbá az egészségtudatosság növelése.

A célcsoport körében egyelőre alacsony a könnyű fizikai testmozgások megbecsülésének mértéke. Nem lenne haszontalan a tudatosabb étkezést propagáló kampány és programok indítása sem.

A kutatásaink alapján összegzésképpen elmondható hogy az idősök részéről legnagyobb igény még mindig a közösségi terekre, a találkozások terére van, ahol programokon vehetnek részt, tanulhatnak és egymás társaságában lehetnek.

Idősügyi SWOT-elemzés

<p>Erősségek</p> <ul style="list-style-type: none"> • Az ügyfélutak pontosításra kerültek. • Az ellátást biztosító intézmények adminisztrációja hatékony. • Precíz ellátás és a szociális szolgáltatások minőségének magas szinten tartása. • 60+ szolgáltatás jelenléte. • Időseket Segítő Szolgálat. • Idősbarát honlap, újság. • „Levendula” Aktív Időskor Egyeteme. 	<p>Lehetőségek</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pénzügyi alap az idősügyi szervezetek tevékenységének támogatására. • Az ellátások komplex fizikai- és infokommunikációs akadálymentesítése. • A tájékoztatás és az érdekképviselő javítása: idősügyi referens megbízása. • Idősügyi Tanács munkájának segítése. • Az idősök otthonaikban maradását elősegítő szociális szolgáltatások fejlesztése.
<p>Gyengeségek</p> <ul style="list-style-type: none"> • A házi segítségnyújtásban nincs megszakítás nélküli munkarend, mely lehetővé tenné az év 365 napján a szolgáltatás esti és hétféligi biztosítását is. • Alacsony a közösségi terek száma, illetve nem minden városrészben érhető el. 	<p>Veszélyek</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nem megfelelő a tájékoztatás színvonala az egyes ellátási formákról. • A szolgáltatásokat igénybevevők számának emelkedésével nem lehet a tárgyi feltételek (épületek, eszközök) a megfelelő és elvárható szinten, folyamatosan biztosítani.

A XV. kerületben a következő döntések születtek az idősüggyel kapcsolatban 2013. évben

- A „Szociális Városközpont” szakmai programjának elkészítése.
- Az Egyesített Szociális Intézmény (ESZI) középtávú szociális intézményfejlesztési koncepciójának elkészítése.
- Helyi Esélyegyenlőségi Program elkészítése.
- A XV. kerületi Esélyegyenlőségi Intézkedési Terv a megfogalmazott feladatokhoz kapcsolódóan 2012-2013 évekre.
- A XV. kerületi Gondozó Ház új helyen történő kialakításáról és jelenlegi helyén a szolgáltatás minőségének javításáról.
- A XV. kerületi Idősök Klubjai működtetésének megújításáról és a demens nappali ellátás megszervezéséről.
- az „Idősök Klubja” tagsági kártya bevezetéséről.
- 60+ program.
- A Gondozó Házban lévő fürdőhelyiségek akadálymentesítéséről.

- Jelzőrendszeres házi segítségnyújtással kapcsolatban feladat ellátási szerződés kötéséről.
- Az Idősügyi Tanács létrehozásáról.
- Az Egyesített Szociális Intézmény szakmai létszámának, működésének és személyi jellegű kiadásainak fejlesztéséről.
- Programszervezés, programbővítés.
- Tájékoztatás, figyelem felhívás.
- Megelőzés, rendszeres szűrések.
- Szociális támogatások igénybevétele esetén előnyben részesítés.
- Idősek helyzetének komplex felmérése.

Az eddig elért eredmények:

- Az Idős klubok tevékenysége feléledt, a klubtagság létszáma és a területi gondozást igénylők száma nőtt.
- A nyitás a társintézmények felé, az együttműködés pozitív élményét és teljesítményfokozó hatását eredményezte.
- Az idősek bevonása és aktivizálása a rendszer rejtett tartaléka, az idősek számára bizalom, és önbizalom erősítő hatású.
- A fiatal nemzedékre is pozitívan hat az idősek aktivizálódása, szívesen közelednek, vállalkoznak együttműködésre.
- Idősügyi Tanács létrehozása
- 60+ program, bevezetése
- Helyi Esélyegyenlőségi Program elkészítése

Romák helyzete

Romák helyzete Magyarországon

Nehéz kérdéssel állunk szemben a romákat érintő bármilyen kutatás, felmérés kapcsán, hiszen alapvető adatok hiányában (pl. létszám, munkanélküliségi arány) nehéz konkrét következtetéseket levonni. Ami azonban biztos, hogy ma Európa legnagyobb kisebbségét a romák alkotják, létszámukat 7 és 9 millió fő között becsülik, 80 százalékuk Kelet-Közép-Európában él. Nem csak a legnagyobb etnikai kisebbséget, hanem a szegénység által legjelentősebben fenyegetett csoportot is a romák alkotják. Jövedelmi viszonyaik, iskolai végzettségük, foglalkoztatottságuk, egészségi állapotuk, születéskor várható átlagos élettartamuk drasztikusan elmarad mind az EU, mind saját országuk átlagától, ugyanakkor a teljes népességen belüli arányuk, illetve lélekszámuk egyaránt növekszik.

Első alapvető kérdésként felmerül, kit tekintünk romának? Az eddigi népszámlálások során a megkérdezettek egyetlen identitást, így a magyar romák vagy magyar, vagy roma identitást jelölhettek. A 2010-es felmérésben ettől eltérő módon lehetőség nyílt arra, hogy elsődleges és másodlagos identitást válasszanak. Ezzel a módszertani újítással feltételezhetően a valós helyzethez közelebbi kép adódott.

A legnépesebb nemzetiség Magyarországon a cigányság, 2011. október 1-jén 315 ezren vallották magukat cigány (roma) nemzetiséghez tartozónak, mintegy másfélszer annyian, mint 2001-ben.

A népszámlálási kérdések alapján 315 583 fő tartozik a cigány (roma) nemzetiséghez. 71 686 fő nyilatkozott úgy, hogy cigány (roma) nemzetiséghez tartozó személlyel közös háztartásban él; 247 959 fő úgy, hogy nagymértékben cigány (roma) nemzetiséghez tartozók által lakott területen él. A becsült népesség: 635 228 fő.

A romák többsége a rendszerváltás, a szocialista nagyipar lebontása során nehéz helyzetbe kerültek. Míg korábban a tervgazdaságban a nagyvállalatok érzéketlenek voltak a munkaerő költségeire, addig egy piactudományi szempontok szerint működő gazdasági szervezetnek muszáj racionálisan, költséghatékonyan működnie. A működési költségekből a legrugalmasabban a munkaerőn lehet megtakarítani, ezért már rövid távon is elbocsátásokkal reagáltak a változásokra. A roma dolgozók nagy része képzetlen, megfelelő szaktudással nem rendelkező munkaerő volt, így őket érintette elsőként, azaz legkorábban és legsúlyosabban az átalakulás.

Négy év alatt a romák munkaerő-piaci helyzete drasztikusan megváltozott, általánossá vált a munkanélküliség és így a háztartások gazdasági instabilitása. A nem roma népesség legfeljebb 8 általános iskolai osztályt végzett csoportjaival összehasonlítva a férfiaknál 29, a nőknél 22 százalékos a

romák lemaradása. A teljes népességhez képest a nyolc osztályt végzettek körében háromszoros, a szakmunkásképzőt végzettek körében kétszeres a romák kiszorulása a munkaerőpiacról.

A mai napig jelentős a foglalkoztatási instabilitás a romák körében. Sokan csak az év bizonyos részében tudtak közmunkát vállalni, ennek oka egyrészt, hogy az államilag támogatott közmunkaprogramok sem biztosítanak stabil, egész éves megélhetést; másrészt az idénymunkák nagy aránya. Ezeket is figyelembe véve, a rendszerváltás után minden negyedik roma férfinak volt állandó munkahelye, háromnegyedük azonban biztos jövedelem nélkül maradt.

A romák magyarországi története során először alakult ki olyan helyzet, amelyben a többséghez képest nem csak a relatív lemaradásuk nőtt, hanem nagyon rövid idő alatt a korábbi évekhez képest is drasztikusan romlottak a jövedelmi viszonyaik és a kilátásaik.

Az EU 2004-es és 2007-es bővítésével, a romákkal kapcsolatos problémák megoldása már nem pusztán az egyes tagállamok feladata, hanem az Unió szintjén kell megoldásokat keresni. Ennek összefoglalása a magyar elnökség által kidolgozott, és az Európai Parlament által elfogadott Európai Roma Stratégia (hivatalos nevén: A nemzeti romaintegrációs stratégiák uniós keretrendszere 2020-ig), mely közösségi szinten határozza meg a romák integrációja érdekében szükséges feladatokat.

A stratégia alapvetően az alábbi problémák megoldására fókuszál

1. A romák helyzetének javítása: társadalmi és gazdasági szükségszerűség az unió és tagállamai számára

Az Európában élő körülbelül 10–12 millió roma közül sokan naponta szembesülnek az előítéletekkel, a tolerancia hiányával, a hátrányos megkülönböztetéssel és a társadalmi kirekesztettséggel. Peremre szorulva, nagyon rossz társadalmi-gazdasági körülmények között élnek.

A stratégiában lefektetett célok megakadályozzák, hogy a roma személyeket gazdaságilag, társadalmilag a társadalom peremére szorítsák.

További cél, hogy a szegénység generációk közötti átadásának ördögi köre megszűnjön.

2. A célzott megközelítés szükségessége: a nemzeti romaintegrációs stratégiák uniós keretrendszere

Prioritásként kell kezelni, hogy a nemzeti, regionális és helyi integrációs politikák egyértelműen és specifikusan összpontosítsanak a romákra, és a

szükségleteikkel konkrét intézkedések révén foglalkozzanak annak érdekében, hogy megelőzzék és kompenzálják azokat a hátrányokat, amelyekkel kénytelenek szembenézni.

3. Az uniós törekvések kifejezése: a roma integráció céljai

- Az oktatáshoz való hozzáférés: Biztosítani kell, hogy valamennyi roma gyermek legalább az általános iskolát befejezze.
- A munkavállaláshoz való hozzáférés: A romák és a népesség többi része között fennálló foglalkoztatási különbségek csökkentése.
- Egészségügyi ellátáshoz való hozzáférés: A romák és a népesség többi részének egészségügyi állapota közötti eltérések csökkentése.
- A lakhatáshoz és az alapvető szolgáltatásokhoz való hozzáférés: A lakhatáshoz és közműszolgáltatásokhoz (ivóvíz-szolgáltatás, villamosenergia és földgáz) való hozzáféréssel rendelkező romák és a lakosság többi része közötti arány kiegyenlítése.

4. Nemzeti romintegrációs stratégiák: a tagállamok egyértelmű politikai kötelezettségvállalása

A tagállamok nemzeti stratégiáinak olyan célzott megközelítést kell alkalmazniuk, amely a romák társadalmi befogadásának közös alapelveivel összhangban aktívan hozzájárul a romák többségi társadalomba történő integrációjához és az esetleg fennálló elkülönítés megszüntetéséhez. Illeszkedniük kell és hozzá kell járulniuk az Európa 2020 stratégia szélesebb keretéhez, és ezért összhangban kell lenniük a nemzeti reformprogramokkal.

5. A nemzeti romaintegrációs stratégiák kialakításakor a tagállamoknak a következő megközelítéseket kell szem előtt tartaniuk:

- A romák integrációja tekintetében elérhető nemzeti szintű célokat kell meghatározni, annak érdekében, hogy a köztük és a népesség többi része közt fennálló különbségeket áthidalják. E célkitűzéseknek ki kell terjedniük legalább a romaintegrációval kapcsolatos, négy uniós célra, amelyek az oktatást, a foglalkoztatást, az egészségügyet és a lakhatást, alapvető szolgáltatásokhoz való hozzáférést érintik.
- Azonosítani kell a hátrányos helyzetű mikrorégiókat vagy szegregált környékeket, ahol a közösségek a leghátrányosabb helyzetben vannak, felhasználva a már rendelkezésre álló társadalmi-gazdasági és területi mutatókat (pl. nagyon alacsony iskolázottság, hosszú távon fennálló munkanélküliség).
- A nemzeti költségvetésekből kellő mértékű finanszírozást kell biztosítani, amely adott esetben kiegészíthető nemzetközi és uniós finanszírozással.
- Erős ellenőrzési módszereket kell bevonni a romaintegráció érdekében tett lépések hatásainak értékeléséhez, és egy felülvizsgálati mechanizmust a stratégia kiigazításához.

•A stratégiák megtervezését, végrehajtását és ellenőrzését a roma civil társadalommal, a regionális és helyi hatóságokkal folytatott szoros együttműködésben és folyamatos párbeszéd révén kell megvalósítani.

6. Konkrét eredmények a roma emberek számára

A nemzeti romaintegrációs stratégiák végrehajtása és sikere nagymértékben függ attól, mennyire megfelelő és hatékony a nemzeti erőforrások elosztása. Az uniós finanszírozás önmagában kevés a romák helyzetének megoldásához, azonban a Bizottság emlékeztet arra, hogy jelenleg 26,5 milliárd euróig terjedő uniós finanszírozást programoztak úgy, hogy segítse a tagállamokat a társadalmi integráció érdekében tett törekvéseikben, melybe beletartozik a romák helyzetének javítását célzó erőfeszítések támogatása is.

7. A romák integrációjának elősegítése az EU-n kívül: a bővítésben érintett országok konkrét helyzete

A bővítésben érintett országokban élő romák több uniós tagállamban élő társaikéhoz hasonló, vagy még súlyosabb problémákkal szembesülnek: társadalmi kirekesztettség, szegregáció és a társadalom peremére szorulás, amely az oktatás hiányához; krónikus munkanélküliséghez; az egészségügyi ellátáshoz, lakhatáshoz és az alapvető szolgáltatásokhoz való korlátozott hozzáféréshez; valamint a kiterjedt szegénységhez vezet.

8. A civil társadalom támogatása: a romák befogadásának európai platformja által betöltött szerep megszilárdítása

A romák befogadásának európai platformja hasznos fórumként szolgál valamennyi érintett fél, azaz az uniós intézmények, a nemzeti kormányok, a nemzetközi szervezetek, tudományos körök és a romák civil társadalmi képviselői közötti párbeszédhez és azok összehangolt cselekvéseihez. A platform jelentős mértékben hozzájárul ahhoz, hogy mind az európai, mind a nemzeti politikák érzékenyebben kezeljék a roma emberek szükségleteit.

9. A haladás mérése: egy szilárd ellenőrzési rendszer létrehozása

Konkrét adatok hiányában szükséges egy egyértelmű referenciaértékekkel rendelkező szilárd ellenőrzési rendszer bevezetése, amely biztosítja, hogy a valódi eredményeket mérik, hogy a romaintegráció számára előirányzott pénzüsszegek eljutnak a végső kedvezményezettekhez, hogy előrelépés történik a romaintegráció uniós célkitűzéseinek elérése felé, és hogy a nemzeti romaintegrációs stratégiákat végrehajtják.

Romák a XV. kerületben

A kerületben élő romák helyzetéről nincs megfelelő mennyiségű információ. A Roma Nemzetiségi Önkormányzat, illetve a kerületi Önkormányzat sem rendelkezik értékelhető adatokkal. A 2011. évi népszámlálás szerint a XV. kerületben 1024 fő vallotta magát cigánynak. Ebből 294 fő anyanyelvének tekinti a cigány nyelvet (lovári, oláh) és családi, baráti közösségekben 362 fő beszéli is. A 2013-2018 közötti időszakra vonatkozó Helyi Esélyegyenlőségi Program a Cigány Nemzetiségi Önkormányzat becslése alapján 3-4000 ezer főre teszi a kerületben élő romák számát.

A településen szegregátum – a 2009-es Szociális Térkép megállapításaival összhangban – továbbra sem található, tehát az alacsony státuszú lakosok (azon aktív korúak, akik rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkeznek és iskolai végzettségük nem haladja meg az általános iskolai nyolc osztályt) lakóhelye a kerület egyetlen pontján sem koncentrálódik, nem haladja meg egyik lakótömbben sem az ötven százalékot. Tekintettel arra, hogy a mélyszegénységben élők száma folyamatosan növekszik, az önkormányzat, illetve a nem önkormányzati fenntartású szociális szolgáltatók sem tudnak megbízható információkkal szolgálni (akár a segélyezett kör, akár a szociális szolgáltatásokat igénybe vevők tekintetében) a roma lakosság helyzetéről.

A kerületben élő roma lakosok társadalmi-gazdasági helyzete nem tér el a magyarországi nagyvárosokban általánosan megfigyelhető jellemzőktől. A romák helyzete annyival jobb a kerületben, hogy lakóhelyi szegregáció nincs, így az ezzel járó szociális, egészségügyi hátrányok vagy stigmatizációs problémák kevésbé jelentkeznek esetükben.

A roma népesség iskolai végzettsége országos szinten rendkívül alacsony. A kerület ezen a területen sem rendelkezik az etnikumra vonatkozó adatokkal. Célszerű lenne egy szociológiai felmérésben áttekinteni, hogy a kerületben élő romák hány százaléka fejezte be az általános iskolát, középiskolát, illetve felsőoktatást. Mindez egy későbbi pályázatnál is hasznosítható anyag lehetne. Fontos lenne annak a vizsgálata is, hogy az általános iskolai tanulók körében hány hátrányos és halmozottan hátrányos gyerek nem napközis, illetve kik vonhatók be közülük még a tanórán kívüli iskolai programokba.

A primer feltáró kutatás módszerei és a bevont szervezetek és szakemberek száma:

Módszer	Fő / db
Fókuszcsoportos beszélgetések résztvevői	14
Összes bevont szakember száma	8
Bevont, megkérdezett szervezetek száma összesen	4

A fókuszcsoportos interjú vezérfonala az alábbi kérdéseket tartalmazta:

- Milyennek tartja a kerület foglalkoztatási szerkezetét?
- Miket tart a kerület legsúlyosabb foglalkoztatási problémáinak, és mely csoportok vannak a legnehezebb helyzetben a foglalkoztatás szempontjából?
- Mivel lehetne a szakképzett dolgozókat a térségben való munkára ösztönözni?
- Próbálnak-e segítséget nyújtani a munkanélkülieknek, a hátrányos helyzetű célcsoportoknak a foglalkoztatási helyzet javítása érdekében? Milyen módon?
- Az önkormányzatok segítik-e valamilyen formában a hátrányos helyzetű roma népességet?
- A romák esélyegyenlőségével, ellátásával kapcsolatban melyek a legfontosabb aktuális problémák a kerületben?
- Milyen hiányosságokat, elmaradásokat lát a romák esélyegyenlőségét segítő, támogató eddigi programok kapcsán?
- Hogyan, milyen intézkedésekkel, programokkal, fejlesztésekkel lehetne erősíteni és javítani a kerületben élő roma lakosok esélyegyenlőségét?
- A térség munkaadói alkalmaznak-e hátrányos helyzetűeket (elsősorban romákat)?

Problématerületek

Az interjúknak született válaszok alapján az alábbi problémák azonosíthatóak.

- Alacsony foglalkoztatottság, kedvezőtlen munkaerő-piaci esélyek, munkához jutás nehézségei
- Alacsony iskolai végzettség
A tanuláshoz és iskolához való viszony
- Kedvezőtlen jövedelmi viszonyok, szegénység
- Több generáció együttlakása
- A többségi társadalomban a roma kultúra nem ismerése, ebből következő előítéletesség, diszkrimináció
- Kulturális különbségek
- Párbeszéd hiánya romák és nem romák között
- Párbeszéd hiánya romák és romák között
- Adatok hiánya, nincsen rendszeres adatgyűjtés a roma népesség helyzetét illetően
- Közösségfejlesztő, közösségépítő programok hiánya
- Munkaerő-piaci beilleszkedést segítő programok hiánya
- Gyenge együttműködés roma civil szervezetekkel, CKÖ-vel
- Egyre növekvő célcsoport, fokozódó szociális és társadalmi nyomás
- Pályázati lehetőségek támogatását erősíteni kellene

További problémás területek, melyek a mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlőség vizsgálata során kerültek előtérbe.

Beazonosított problémák	Fejlesztési lehetőségek
Munkanélküliség	Közfoglalkoztatási rendszer fenntartása, egyéb lehetőségek felkutatása
Lakhatás megoldatlansága	A lakáspályázatok gyakoriságának és a pályázható lakások számának növelése
A díjhátralékkal rendelkezők számának emelkedése	Tájékoztató, tanácsadások szervezése a prevenció érdekében
A területben élő romákról és a mélyszegénységben élőkről nincs releváns indikátor	Megfelelő vizsgálati módszer kidolgozása az RNÖ bevonásával és segítségével
A terület lakosságának morbiditási és mortalitási mutatói nem megfelelőek	Kerületi egészségügyi szűrések népszerűsítése

Romák oktatási helyzete

Az oktatás területén felmerülő problémák

- A rendszerváltás utáni Magyarországon egy olyan általánosiskolai-rendszer jött létre, amely lehetőséget teremt arra, hogy a szülők átvigyék a gyermekeiket és a gyermekeik után járó oktatási jogosítványokat (a „fejkvótát”) az iskolakörzetükön kívüli oktatási intézményekbe. Az iskolakörzetek (illetve körzeti iskolák) különbségei egyszerűen a különböző státuszú társadalmi rétegek lakóhelyi elhelyezkedéséből következnek.
- Valószínűsíthetjük, hogy a körzeten kívüli, jobb iskolába való jelentkezési hajlandóság lényegesen alacsonyabb szintű lesz a szegény, mint a középosztályi családok körében – mégpedig egyszerű költség–haszon megfontolások miatt, hiszen iskolalátogatási költségeik tekintetében *relatív*e nagyobb terhekkel kell számolniuk: ugyanakkora költség a családi költségvetésben nagyobb hányadot képvisel szegény családok esetében.
- A középosztálybeli családok információs és kapcsolati előnnyel is rendelkezhetnek: közvetlen környezetük révén jobb képük lehet, hogy mely iskolák „jobbak”, és kapcsolataik révén nagyobb valószínűséggel érhetik el, hogy gyermeküket e jobb iskolák fel is vegyék.

- Jellemző problémaként jelentkeznek ugyanakkor az oktatáshoz, a tanuláshoz való kedvezőtlen viszony: motivációs problémák, perspektíva hiány.

A célcsoportot érintő intézkedések a kerületben

- Közfoglalkoztatás rendszerének fenntartása, a foglalkoztatottak számának növelése.
- Évente több alkalommal szociális lakáspályázat.
- Adósságkezelési tanácsadás, a támogatás fenntartása, bővítése.
- Felzárkóztató programok szervezése.
- Felmérés, adatgyűjtés a romákról.
- Rendszeres prevenciók szűrővizsgálatok.
- Az iskolák és a CNÖ között a kapcsolat és a kommunikáció megteremtése

Budapest Főváros XV. kerület Önkormányzatának legfontosabb célja, hogy a településen élő minden állampolgár jólétét biztosítsa. Az életminőség folyamatos javítása mellett, olyan támogató környezet működtetése, amely erősíti a közösséghez és a lakóhelyhez kötődést, a lokálpatriotizmust, a társadalmi szolidaritást.

Az Önkormányzat kiemelt figyelmet fordít, és szükség esetén előnyben részesíti azokat a veszélyeztetett csoportokat, amelyek megkülönböztetett figyelem nélkül marginalizálódnának. A partnerségen alapuló intézkedések hatására a hátrányos helyzetű csoportok felzárkózási esélyei, életminőségük és életük önálló irányításának lehetősége javul.

Díjhátralékosok helyzete

A 2009-ben készített szociális térkép a közműtartozások feltárásán keresztül egy már akkor is igen súlyosan létező, ám sokszor lappangó problémára mutatott rá, már ti. a háztartások jelentős részének folyamatosan halmozódó és gyakran jelentős összegeket kitevő közműtartozásaira.

A 2009-es adatok tanúsága szerint a tartozás összege meghaladta az 1,1 milliárd Ft-ot.

A 2014. áprilisi adatszolgáltatásnak határidőre egyedül a Főgáz tett eleget, a többiek adatszolgáltatására még várunk, amint megérkeznek, az anyagot kiegészítjük. A díjhátralékosokra vonatkozóan a 2009-es felmérés eredményei alapján kértünk adatot a Díjbeszedő Holding Zrt-től, a Fővárosi Gázművek Zrt-től, a Budapesti Távhőszolgáltató Zrt-től, a Dalika Energia Zrt-től és az ELMŰ Nyrt-től. Az adatbekérések során a korábbi gyakorlathoz képest igyekeztünk teljesebb képet kapni, így az adatok bekérésekor egységesen mindenkitől ugyanazokat az adatokat kértük: a díjhátralékos fogyasztók számát, a díjhátralékok teljes összegét és azon belül a 30, illetve 90 naponál régebben lejárt tartozások állományát.

	2009	2014
Díjhátralékos fogyasztók száma a kerületben	na.	9.883 fő
Díjhátralékok teljes összege	38.824.503 Ft	254.722.000 Ft
A díjhátralékból 30 napon túli összeg	na.	215.804.000 Ft
A díjhátralékból 90 napon túli összeg	na.	197.686.000 Ft

A Főgáznál lévő 250 mFt összegű tartozás a 2009-es közel 40 mFt-os adat hatszorosát teszi ki, ami hatalmas emelkedést jelent. Megítélésünk szerint ekkora növekedést vélhetően csak az eltérő képpen értelmezett adatszolgáltatás magyarázhat, ugyanis ennyit nem romolhatott a helyzet. 2014-ben közel 10.000 fő tartozik a Főgáznak, ami átlag 25.800 Ft tartozást jelent fejenként.

Kiemelendő még, hogy a 90 napon túli, tehát jelentős késedelemmel rendelkezők tartozás állománya az összes tartozás állományon belül nagyon magas. A tartozások egyötöde az, ami időleges likviditási probléma (30 napon belüli), de a 80% sajnos tartósabb finanszírozási problémára utal (erre utal, hogy a 30 napon túli szinte állomány megegyezik a 90 napon túli állománnyal).

Innovatív megoldások

A Spirálház

A Zsókavár u. 42-44. szám alatti ún. Spirálházban kap helyet egy jóval nagyobb volumenű fejlesztés részeként a „Szociális városközpont”, mely az országban egyedülálló módon, rendkívüli innovatív felfogásban igyekszik a szociális kérdéshez való viszonyulást alakítani, a meglévő stigmákat lebontva, teljesen újragondolva a rászorulókat felé fordulást. A három ütemben jelentős részt már lezajlott Zsókavár utcai projekt több éve indult és egy teljes tömb rehabilitációját foglalja magában, melynek keretében társasházak, hozzájuk kapcsolódó közterületek, utcák, játszóterek és közszolgáltatási intézmények (iskola, posta, rendelő, szobabérlők háza) egész sora újul/újult meg.

A szociális térkép szempontjából legjelentősebb és egyben szimbolikusan is könnyen értelmezhető fejlesztés, mely a főváros, de akár az egész ország számára is példaértékű, mert egészen újszerűen kíván a szociális kérdéshez nyúlni. Egy korábban is létezett centrális fekvésű épület kap ezzel egészen új szerepet, nem zöldmezős beruházásként, hanem a terület történelméhez, hagyományaihoz igazodva, megtartva a régiből valamit, de egyszerre mind kiegészítve újszerű elemekkel. A projektben résztvevő fejlesztők és a szociális szakmai terület valamennyi résztvevőjével beszélve a projekt legfontosabb elemének a szociális probléma homloktérbe helyezését tartják, mely a szegénységet nem használaton kívüli, lerobbant épületekbe számúzi, hanem a szociális tér közepébe, életünk természetes részévé avanszálja. Olyan helyé, ami nem szegényház (vagy szégyenház), ami befogad, kellemes és kulturált tér és elérhető áron hasznos és értelmes szolgáltatásokat kínál a területen élők számára. A Zsókavár fejlesztési projekt három ütemének mindegyik fejlesztése, így a III. ütemben megvalósuló Spirálház is arra törekszik, hogy az érintetteket bevonja a szegénység különböző problémáinak kezelésébe, úgy ad, hogy cserébe együttműködést, aktivitást vár a másik oldalról is. Úgy nyit, úgy közelít, hogy közben minden érintettet a folyamat részesévé kíván tenni. Erről szól a PAJTÁS étterem, mely megváltozott munkaképességűeknek és közfoglalkoztatottaknak is munkát kínál úgy, hogy közben az otthoni főzés költségeinél olcsóbban kínál bárki számára „éttermi” élményt, vagy házhoz szállítást. Szintén költséghatékony megoldást kínál a szociális mosoda és varroda illetve internet kávézó, mely árképzésével szintén az otthon igénybevett szolgáltatások reális alternatívájaként jelenik meg a közösségi tér részeként, a közösséget integrálva.

A Spirálház ad majd teret az önkormányzat által végzett olyan hagyományos szociális tevékenységeknek, melyeknél jelentős az ügyfélforgalom, így ide kerül az Újpalotai Családsegítő Szolgálat és a keretein belül létrejövő Praktikus Életmód Iroda illetve a sajnos nagyon is népszerű,

kimagasló szakmai munkájával példamutató működést megvalósító Munkanélküli Fiatalok Tanácsadó Irodája.

A Zsókavár projekt szerteágazó fejlesztései, a finanszírozási források heterogenitása és a több szakmai területet érintő jellege miatt kommunikációs és prezentációs oldalról nem tudott eddig a jelentőségéhez mértén megfelelő szakmai és társadalmi teret kapni. Jellemző, hogy a másik szintén példamutató módon kezelt kilakoltatási és szociális bérlakás program sokkal több és nagyobb visszhangot kapott, mint a több ezer lakos és a környéken élők életminőségét jelentősen javító, a szociális integrációt erősítő Spriálház és Zsókavár projekt. Javasoljuk a projekt stratégiai szintre emelését, és egy nagyon határozott és erős társadalmi és szakmai kampány indítását a modellértékű fejlesztés megismertetésére.

Kilakoltatások és szociális bérlakás program

Kiemelt problémaként sikerült azonosítanunk az önkormányzati bérlakásokban élő és jelentős díjhátralékkal rendelkező bérlők lakhatási problémáját, mely az utóbbi évek során több százas nagyságrendű kilakoltatáshoz vezetett. A kerületben élő és jelentős köztartozást felhalmozó lakosokkal szemben korábban, 2007 és 2010 között évente összesen 5-7 kilakoltatás történt, amit 2010 óta egy jóval aktívabb kilakoltatási politika váltott fel kiegészítve ezt egy az érintett szakterületek együttműködésével zajló szociális lakhatáshoz jutást segítő bizottsági munkával.

A 2011-2012-es évek során 100-as nagyságrendben történtek kényszerintézkedéses kilakoltatások, melyek pontos számáról azonban nem sikerült adatot kapnunk. Az érintett időszakban hetente ülésező kilakoltatási bizottság munkájában minden érintett szakember részt vett, így a szociális és a lakásosztály illetékese, a gyermekvédelem, a gyámhivatal, a vagyonkezelő, a városvezetés, a családsegítő és bizonyos ügyeknél a cigány kisebbségi önkormányzat képviselője is. Az Önkormányzat minden egyes esetet külön-külön tárgyal, figyelembe véve az egyes bajba került családok különböző helyzetét. A további támogatás és segítség alapfeltétele, hogy együttműködő legyen a család, és tudjon önrészt, illetve részletfizetést vállalni az adósságrendezés során. Ezek hiányában az önkormányzat nem tud segíteni, mint ahogy akkor sem, ha az érintett család viselkedésére évek óta panaszkodnak a környéken lakók

A publikusan hozzáférhető információk alapján az Önkormányzat a médiában is nagy port kavart kilakoltatásokat 3 alapvető indokkal támasztotta alá:

1. Az illető bérlők anyagi helyzete a felhalmozódott adósság miatt zuhanásszerűen rosszabbodik, nem látható kiút esetükben az adósságok akár hosszabb távon történő rendezésére sem.
2. A jogkövető, tartozásait még fizetni tudó lakosság számára is fontos, hogy lássák a negatív példa szankcionálását, elkerülendő azt, hogy még többen a fizetés alól való kibújást válasszák.
3. A lakás elhagyására kötelezett bérlők sok esetben az együttélési szabályokat sem tartották be, így a ház más lakóinak a normális életfeltételek folytatásához kapcsolódó jogait erőteljesen korlátozták.

Nagyságrendileg 2200 önkormányzati lakás van a kerületben, ebből 240 üres. A kilakoltatások nagy része 2011. 01. 01.- 2012. 06. 30. között zajlott le. Ismereteink szerint 243 kilakoltatási ügy volt a végrehajtónál. A XV. kerületben alkalmazott jogi szempontok alapján a lakásbérleti szerződés felmondható 90 napon túli lakbértartozás miatt (350 bérlőnél történt ez), másrészt 300.000 Ft-ot meghaladó közműtartozás miatt (326 bérlő esetében).

A 2011-12-es kilakoltatások során elsőként a legkritikusabb 80-100 család kiköltöztetése történt meg, ahol a fennálló lakbér- és közüzemi tartozás összege családonként meghaladta az 1.000.000 Ft-ot.

2013-as adatok szerint a sok száz rászorulóra érdemben nagyon kevés lakás jut, mivel az elvileg rendelkezésre álló 239 ingatlanból 153 lakhatatlan állapotú, melyek jórészt a korábbi bérlők lakták le, kisebb részben pedig nagyon öreg épületekben találhatóak, így a mai elvárásoknak totálisan nem felelnek meg. Ezen felül tucatnyi lakás nyugdíjasházi garzon vagy a rendészeti szerveké, a többit az önkormányzat vagyonkezelő szerve a Palota Holding kezeli. Az elavult, vagy teljesen leamortizált ingatlanok felújítására nincsen meg a szükséges forrás, így a szociális bérlakások kiutalása csak az igénylők kis része számára tud megoldást jelenteni.

Források

- www.ksh.hu – Területi statisztika
- <http://www.bpxv.hu/>
- stratégiai dokumentumok:
 - "Szembenézés és irányváltás 2010-2014" című gazdasági-társadalmi program,
 - Szolgáltatástervezési Koncepció,
 - Szociális Térkép
 - Helyi Esélyegyenlőségi Program,
 - szociális vonatkozású rendeletek,
 - Integrált Városfejlesztési Stratégia,
 - XV. kerületi Idősügyi és Idősellátási koncepció 2013-2018;
 - Idősügyi Nemzeti Stratégia
- Szakmai előterjesztések, háttéranyagok, beszámolók,
- KSH adatszolgáltatási lapok,
- szakemberek megkérdezése csoportos interjú keretében,
- Intézményfelügyeleti és Humán Főosztály vezetőjével készült interjú;
- lakossági kérdőíves felmérés

